

Jakten i Sverige

– Ekonomiska värden och attityder jaktåret 2005/06

Leif Mattsson, Mattias Boman och Göran Ericsson

FÖRORD

Föreliggande rapport behandlar resultat från en nationell brevundersökning baserad på jaktåret 2005/06 av jaktkortslösares attityder och värderingar kring vilt och jakt. Arbetet med rapporten är huvudsakligen genomfört inom ramen för forskningsprogrammet Adaptiv Förvaltning av Vilt- och Fiskpopulationer, i samverkan med forskningsprogrammet Friluftsliv i Förändring. Naturvårdsverket är finansiär för båda dessa program. Svenska Jägareförbundet har finansierat genomförandet av den brevundersökning som ligger till grund för de redovisade resultaten. Rapporten utgör den första redovisningen av materialet från brevundersökningen. Resultaten har därför ännu inte utsatts för någon formell granskning i internationella vetenskapliga tidskrifter och bör därför betraktas som preliminära.

Vi vill tacka våra kollegor i Adaptiv Förvaltning av Vilt-och Fiskpopulationer liksom personal på Svenska Jägareförbundet för värdefulla synpunkter. Tack också till Tamisha Kindberg, Jenny Landin, Ellen Nordén och Cajsa Åkesson för hjälp med undersökningens praktiska genomförande. Slutligen ett stort tack till alla de jaktkortslösare som tog sig tid att besvara frågeformuläret.

Författarna är ensamma ansvariga för rapportens innehåll, som inte behöver sammanfalla med finansiärernas ståndpunkter i dessa frågor.

Alnarp och Umeå den 21 november 2007

Leif Mattsson, Mattias Boman och Göran Ericsson

leif.mattsson@ess.slu.se

mattias.boman@ess.slu.se

goran.ericsson@vfm.slu.se

SAMMANFATTNING

I juni 1987 gjordes en nationell brevundersökning om viltets samhällsekonomiska jaktvärde i Sverige. Den riktades till ett slumpmässigt urval av landets jaktkortslösare. I juni 2006 gjordes en ny undersökning innehållande delar av den gamla undersökningen. Svarsfrekvensen blev 71%. Rapporten fokuserar i stor utsträckning på att jämföra jaktåret 2005/06 med jaktåret 1986/87.

- *Färre jägare skapar mer värde, men betalar mer.*
2005/06 var bruttojaktvärdet för landets genomsnittsjägare 37 % högre än 1986/87. Värdet uppgick till i genomsnitt 11 200 kronor per jägare 2005/06, medan det 1986/87 var 8 200 kronor (2006 års penningvärde). Jaktkostnadernas andel av bruttojaktvärdet har ökat från 42% 1986/87 till 64% 2005/06. Under 2005/06 stod köttvärdet för 36 % och rekreationsvärdet för 64 % av bruttojaktvärdet, vilket är i stort sett samma proportioner som 1986/1987. Det totala bruttojaktvärdet av all jakt i landet har ökat till 3.13 miljarder kronor 2005/06, från 2.45 miljarder kronor (2006 års penningvärde) 1986/87. Antalet jaktkortslösare har gått från 300 000 jaktåret 1986/87 till 280 000 jaktåret 2005/06.
- *15 miljoner kilo viltkött*
2005/06 års svenske genomsnittsjägare fick 54 kilo viltkött. 1986/87 var det 57 kilo. För landet motsvarar det 15 miljoner kilo (2005/06) respektive 17 miljoner kilo (1986/87). Per jakttag fick genomsnittsjägaren drygt 2 kilo kött 2005/06, medan motsvarande siffra 1986/87 var nästan 3 kilo.
- *Färre jägare jagar mer*
Jakttagarna för genomsnittsjägaren har ökat från 20 dagar 1986/87 till 26 dagar 2005/06. Under 2005/06 jagades det totalt 7 miljoner dagar i landet.
- *Älgen fortfarande skogens konung*
Älgen är det viltslag som har störst jaktvärde. Landets genomsnittsjägare jagade älg drygt 9 dagar per år, och därefter följer rådjur med knappt 6 dagar och hare knappt 4 dagar. Ordningen är densamma som 1986/87.
- *Mer tid åt annat på semestern*
2005/06 bestod den tid som ägnas älgjakt till 34% av semesterdagar, medan motsvarande siffra 1986/87 var 51%.
- *"Nya" viltarter*
Vildsvin är ett exempel på viltart där antalet jakttagar och jaktvärdet har ökat.

INNEHÅLL

Förord	1
Sammanfattning	2
Innehåll	3
1 Introduktion	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syften och avgränsningar	4
1.3 Rapportens uppläggning	4
2 En teoriram	5
3 Metod	5
3.1 Metodologiska överväganden	5
3.2 Metoden specifikt	6
3.2.1 Urval	6
3.2.2 Frågeformulärets konstruktion	7
3.2.3 Administration av frågeformulär samt svarsfrekvens	7
4 Resultat	8
4.1 Jaktens omfattning och inriktning	8
4.2 För lite eller för mycket vilt på jaktmarken?	9
4.3 Viltets jaktvärde – storlek och beståndsdelar	10
4.4 Några aspekter på jaktens fördelning	13
5 Slutsatser och diskussion	15
Referenser	17
Bilagor	18
Bilaga 1a: För-information om undersökningen	
Bilaga 1b: Följebrev till första utskick av frågeformulär	
Bilaga 1c: Första påminnelse: Kombinerat tack- och påminnelsekort	
Bilaga 1d: Andra påminnelse	
Bilaga 2: Frågeformulär	

1. INTRODUKTION

1.1. Bakgrund

För tjugo år sedan gjordes en undersökning om viltets samhällsekonomiska jaktvärde i Sverige (Mattsson, 1989; 1990a; 1990b). Den visade att jaktåret 1986/87 uppgick det totala jaktvärdet av allt vilt i landet (kött- och rekreationsvärde sammantaget) till cirka 1.44 miljarder kronor (2.52 miljarder kronor i dagens penningvärde). Av detta värde upptog älgen den klart största andelen, följd av (i värdemässig rangordning) rådjur, hare, skogsfågel, sjöfågel, och "övrigt" vilt. Vid den tiden var älgavskjutningen i landet ännu hög, till följd av älgstammens kraftiga uppgång under 1970-talet. En lika stark ökning av rådjursstammen hade gjort att även avskjutningen av rådjur var hög. Täta populationer av älg och rådjur, och därav höga avskjutningsnivåer, var alltså två mycket betydelsefulla faktorer för det totala jaktvärdet och dess fördelning på olika viltslag för två decennier sedan.

Därefter har en hel del hänt beträffande antalet fällda djur av olika viltslag (Jägareförbundet, 2007). Älgavskjutningen har minskat som en följd av älgstammens nedgång. Detsamma gäller rådjur, särskilt under de senaste tio åren. Istället har till exempel antalet fällda björnar ökat, till följd av en ökad populationstäthet och utbredning. Detta gäller i ännu högre grad jakten på vildsvin, en viltart som var så fåtalig för tjugo år sedan att den då knappast alls jagades. Kron- och dovilt har inom vissa områden blivit vanligare jaktbyten än tidigare. När det gäller småvilt har räven återhämtat sig mycket efter rävskebans effekter under 1980-talet. Detta är några exempel på populationsförändringar hos jaktbara viltarter (sådana som finns i så starka populationer att jakttidens längd kan utgöra huvudsaklig begränsning av jakten, men där det för vissa arter dessutom anges en tilldelning vad avser antal djur som får fällas, SFS, 1987a; b). Dessutom har populationsförändringar skett hos det icke-jaktbara viltet (arter som finns i alltför låga individuella för att vara föremål för normal jakt, men där så kallad skydds jakt i vissa fall kan förekomma). Även sådana populationsförändringar har betydelse för jakten, och här har särskilt vargen kommit i blickpunkten, en art som i relativa termer ökat påtagligt.

Jaktens betydelse är inte bara kopplad till hur mycket vilt av olika arter det finns att jaga, utan även till jägarkåren och de preferenser och värderingar som finns bland olika jägarkategorier och hos allmänheten (Ericsson & Heberlein, 2002; Ericsson med flera, 2005). Jägarkåren förändras över tiden, bland annat beträffande totala antalet jägare, andelen män respektive kvinnor bland jägarna, engagemanget i jaktens utövning genom utbildning, med mera. Källor som i grova drag belyser förändringar i jägarkåren är Naturvårdsverkets register för jaktkort (alla som jagar måste årligen betala den statliga viltvårdsavgiften) och jägarexamen (som sedan 1985 krävs för att få licens på jaktvapen), samt jägarorganisationernas medlemsregister. Jaktåret 1986/87 var antalet jägare (mätt som antalet jaktkortslösare) i landet omkring 300 000. Vid mitten av 1990-talet hade antalet ökat till drygt 300 000, för att sedan minska till cirka 278 000 jägare idag (2007). Under de senaste decennierna har andelen kvinnliga jägare ökat stadigt och uppgår idag till cirka 5% av jägarkåren. Likaså har antalet medlemmar i Jägareförbundet ökat, för att uppgå till runt 200 000 för närvarande. Antalet jägare som avlagt jägarexamen har förstås ökat, inte minst bland kvinnliga jägare. Detta är exempel på sådana förändringar i jägarkåren som kan tänkas ha påverkat hur jakten värderas, vid sidan av effekterna av förändrade viltpopulationer. Om underliggande faktorer förändras signifikant över tiden kan man förvänta sig att preferenser och värderingar också kan komma att förändras (Whitehead & Hoban, 1999).

Älgen och andra klövviltarter är ofta i centrum för viltförvaltningsdiskussioner, inte minst med anledning av betesskador på plant- och ungsöksbestånd. För en majoritet av Sveriges jägare är älgen en värdefull tillgång, medan den för vägtrafiken och skogsägarna kan vara ett problem (Ingemarson med flera, 2007). Ofta finns dock jägaren och skogsägaren i en och samma person – en betydande andel av alla de som löser jaktkort är alltså både jägare och skogsägare. Dessutom finns naturligtvis jägare som inte själva äger skog och därför (ofta) arrenderar jaktmark, liksom skogsägare som inte själva är jägare och därför (ofta) arrenderar ut jakten. De som berörs av viltet i markerna tillhör alltså olika intressegrupper, vilka kan tänkas ha olika värderingar och attityder när det gäller bland annat mängden vilt av olika arter.

Viltforskning bör alltså inte bara ha naturvetenskapliga utan även samhällsvetenskapliga, däribland ekonomiska, infallsvinklar. Så är också fallet i forskningsprogrammet Adaptiv Förvaltning av Vilt- och Fiskpopulationer (Adaptiv förvaltning av vilt och fisk, 2007). Denna rapport gäller en del av den forskning som bedrivs i delprojektet Resursernas Värde - Vilt inom nämnda program, en forskning som berikas av samarbete med exempelvis delprojekten Viltbeskattnings, Viltets Påverkan och Viltinventering.

1.2. Syften och avgränsningar

Ovanstående utgör bakgrund till en undersökning som utförts på grundval av jaktåret 2005/06. Ett viktigt syfte med undersökningen var att kunna jämföra viltets samhällsekonomiska jaktvärde under nämnda jaktår med motsvarande två decennier tidigare, jaktåret 1986/87. Jämförelsen handlar inte bara om totalt jaktvärde, utan även om hur detta fördelas på olika viltslag, på rekreationsvärden och köttvärden, på jaktkostnader och nettojaktvärden, på olika landsdelar, hur jaktvärdet är beroende av mängden vilt, med mera. Syftet med undersökningen var också att, mer ingående än vad som gjordes jaktåret 1986/87, ge en bild av hur jägarna som grupp är sammansatt, samt vad jakten och viltet betyder i olika avseenden för olika jägarkategorier och för skogsägare som inte själva är jägare.

Syftet med den här rapporten är dock något snävare, på så sätt att det omfattande empiriska material som undersökningen genererat inte används i alla dess delar i resultatredovisningen. Denna inriktas främst på sådana delar av jaktens värden med mera där efterfrågan från forskningens avnämare på ny kunskap förefaller vara särskilt stor för närvarande. I den fortsatta forskningen kommer data från undersökningen att användas för att belysa även andra aspekter än de som inkluderas här, samt för mer djupgående analyser avsedda för vetenskapliga tidskrifter.

Viltets värden är inte bara hänförliga till de jaktliga värdena. Viltet har även betydelse för biodiversiteten och för den rekreativmiljö som nyttjas på grundval av allemansrätten, aspekter på vilt som dock inte ingår i denna forskning. I rapporten ingår heller inte några analyser av viltets kostnader i form av betesskador på skog, något som dock planeras bli föremål för tvärvetenskapliga analyser inom forskningsprogrammet Adaptiv Förvaltning av Vilt- och Fiskpopulationer.

1.3. Rapportens uppläggning

Nästa kapitel behandlar översiktligt den ekonomiska teori som är relevant i detta sammanhang. Det görs såväl från allmänna ekonomiska utgångspunkter som med avseende på viltets ekonomi och dess jaktvärde specifikt. Kapitel 3 beskriver valet av metod för hela undersökningen, där datainsamlingen har skett genom en omfattande brevvundersökning. Kapitel 4

redovisar resultat, och i kapitel 5 ges några slutsatser och en kort diskussion.

2. EN TEORIRAM

Den allmänna definitionen av ekonomi är "hushållning med begränsade resurser". Med denna betydelse, handlar ekonomi om hur resurser används och hushållas med för att tillgodose mänskliga behov (Dolan & Lindsey, 1988). I Sverige görs varje dag miljontals ekonomiska bedömningar. De allra flesta av dessa görs av oss själva som enskilda individer med hänsyn till den egna plånboksekonomin och/eller familjens hushållsekonomi. Vanligen gör vi då tämligen direkta jämförelser av intäkter och kostnader för att bestämma vad som är det ekonomiskt rätta för oss själva. Frågan om vad som är ekonomiskt rätt på ett samhälleligt plan är emellertid både större och mer komplicerad.

Det från samhällsekonomisk synpunkt bästa handlingsalternativet i en viss situation kan sägas vara det som ger den största behovstillfredsställelsen – välfärden – för individerna i samhället. Ett sådant välfärdsteoretiskt betraktelsesätt utgör en hörnsten i samhällsekonomiska analyser.

Välfärdsnivån beror av alla de nyttigheter som står till individernas förfogande. Att försöka maximera produktionen av alla tänkbara nyttigheter var och en för sig är dock långtifrån alltid eftersträvarvärt sett från samhällsekonomisk synpunkt – produktionsresurserna är rent allmänt begränsade och därtill finns så kallade externa effekter.

Externa effekter föreligger om produktionen (eller konsumtionen) av en nyttinghet medför påverkan på produktionen (eller konsumtionen) av någon annan nyttinghet, utan att denna påverkan är prissatt på någon marknad (Brännlund & Kriström, 1998). Sådana effekter kan på flera sätt skönjas i förhållandet mellan exempelvis virkes- och viltproduktion. Om produktionen av en nyttinghet medför en negativ extern effekt på produktionen av en annan nyttinghet, och ingen hänsyn tas till denna externa effekt, så blir produktionen av den förstnämnda nyttingheten alltför stor, eller intensiv, för att vara samhällsekonomiskt optimal. Om den externa effekten istället är positiv, och ingen hänsyn tas till den, så blir omfattningen eller intensiteten hos den produktion som avger den externa effekten alltför liten för att vara samhällsekonomiskt optimal.

I tillägg till problemet med externa effekter, kompliceras samhällsekonomiska analyser även av förhållandet att vissa nyttingheters samhällsekonomiska värde inte kan avläsas lika enkelt som fallet är med andra nyttingheter. Många nyttingheters värde avspeglas ganska direkt i priser på existerande marknader, priser som alltså betalas för konsumtion eller användning av nyttingheterna. Beträffande skog, är virket en sådan så kallad marknadsprissatt nyttinghet, som exklusivt tillhör markägaren. Han eller hon kan alltså sälja virket på en marknad och tjäna pengar på detta. Helt annorlunda förhåller det sig med så kallade fria, eller kollektiva nyttingheter, exempelvis skogen som miljö för rekreation i form av vandring, camping, bär- och svamplockning med mera. Detta är alltså – till följd av allemansrätten – en icke-marknadsprissatt nyttinghet, som kan åtnjutas gratis och som markägaren därför inte kan få någon direkt inkomst från, men som för den skull inte saknar samhällsekonomiskt värde.

Mellan marknadsprissatta och icke-marknadsprissatta nyttingheter finns mellanting – sådana som kan sägas vara delvis marknadsprissatta. Här finns visserligen någon form av mark-

nad, men priserna på marknaden avspeglar inte nyttinghetens fulla samhällsekonomiska värde. Vilt för jakt tillhör dessa delvis marknadsprissatta nyttingheter, där alltså priserna på jaktarenden med mera inte ger en fullständig bild av jaktvärdet samhällsekonomiskt sett. Jakträtten är i grunden förknippad med markägandet (SFS, 1987a) och markägaren kan följaktligen välja mellan att bedriva jakten på sin mark själv eller att i någon form överlåta jakten på någon annan. Viltet kan samtidigt i stor utsträckning betecknas som en halvkollektiv nyttinghet i den meningen att jakten ofta försiggår inom ramen för sammanslutningar, där olika markägare gått samman med sina markinnehav och därmed bildat större områden för en jakt bedriven i lag.

Ovanstående innebär sammanfattningsvis att skogen kan betraktas som ett rum, där såväl marknadsprissatta som icke-marknadsprissatta och delvis marknadsprissatta nyttingheter konkurrerar om produktionsutrymmet. Det medför i sin tur behov av en avvägning mellan nyttingheterna, som för att vara samhällsekonomiskt effektivt kräver beaktande av värdet av var och en av dem, men där särskild forskning krävs för att få kunskap om det samhällsekonomiska värdet även av nyttingheter som bara är delvis eller inte alls marknadsprissatta.

Detta är en ung gren av den ekonomiska forskningen. Medan den traditionella virkesproduktionsekonomiska forskningen kom till Sverige redan under senare halvan av 1800-talet (exempelvis Holmertz, 1876), under starkt inflytande från Tyskland (Faustmann, 1849; Pressler, 1860), skulle det dröja ända till 1980-talet innan svenska studier inriktade på värdering av icke-marknadsprissatta skogliga nyttingheter fick ett uppsving (till exempel Bojö, 1985). Här kom inspirationen främst från USA, där Gregory (1955) framhöll behovet av att kvantifiera värdet även av "sådana nyttingheter som vanligtvis inte värderas via marknadstransaktioner" och där exempelvis Clawson & Knetsch (1966) och Krutilla & Fisher (1975) svarade för viktiga vetenskapliga bidrag. För en översikt av den svenska forskningens utveckling inom detta område hänvisas till exempelvis Mattsson med flera (2003).

Det bör påpekas att icke-marknadsprissatta nyttingheter eller bara delvis marknadsprissatta nyttingheter naturligtvis inte bara är knutna till skogen. Sådana finns i alla naturmiljöer, till exempel i det agrara landskapet, i fjällen och skärgården, och de finns inbakade i viktiga samhällsfunktioner som sjukvård och utbildning. Dessa nyttingheter har alla ett samhällsekonomiskt värde, vilket dock inte är detsamma som ett marknadspris. Detta viktiga förhållande tas åter upp i diskussionen (kapitel 5).

3. METOD

3.1. Metodologiska överväganden

I många sammanhang används uttrycket "ekonomiskt skogsbruk" som beteckning för enbart det virkesproducerande skogsbruket, underförstått att annat bruk eller nyttjande av skogens resurser skulle vara något "icke-ekonomiskt". En vanlig uppfattning är att god ekonomi står i ett slags automatiskt motsatsförhållande till god natur och miljö. Men som ovan har framgått, är detta ett alltför snävt synsätt om analysen av vad som är bra eller dålig naturresursanvändning sker på grundval av den samhällsekonomiska vetenskapen. Samhällsekonomiskt värde betraktas då som en viktig gemensam måttstock för alla nyttingheter som blir föremål för prioritering i en eller annan riktning – må vara att vissa av nyttingheterna kräver mer möda än andra att kvantifiera värdemässigt.

När det gäller vetenskapliga metoder för kvantifiering av det samhällsekonomiska värdet av icke-marknadsprissatta eller bara delvis marknadsprissatta nyttigheter har två huvudlinjer utvecklets (för en samlad beskrivning, se Garrod & Willis, 1999). Den ena benäms indirekta metoder. Hit hör framförallt "travel cost"-metoden (TCM; Clawson & Knetsch, 1966), som baseras på det grundläggande antagandet att värdet genom rekreation av ett naturområde åtminstone uppgår till ett belopp motsvarande kostnaden att besöka det. En annan indirekt metod är "hedonic pricing"-metoden (HPM), där man i typfallet jämför huspriser i bostadsområden som skiljer sig åt med avseende på den näraliggande naturmiljön, för att via skillnader i huspriserna få ett mått på naturmiljöns värde.

Den andra huvudlinjen går under benämningen direkta metoder. Här har särskilt "contingent valuation"-metoden (CVM; Mitchell & Carson, 1989) kommit att användas och vidareutvecklas. Denna metod bygger på att med data från brev- eller intervjuundersökningar få kunskap om det värde som en viss befolkningsgrupp via sina preferenser åsätter nyttigheten ifråga. CVM kan i princip fånga det totala värdet av en nytthet, inklusive värdekomponenter som inte är kopplade till en konkret användning av nyttigheten. Detta beror på att man direkt frågar respondenten om hela värderingen, i stället för att indirekt ta reda på värderingen via marknadspriser som i fallet med TCM och HPM (Field, 2001). Det ger i sin tur möjlighet att mäta det så kallade konsumentöverskottet (nettovärdet) av en viss nytthet, alltså skillnaden mellan vad individen maximalt skulle vara beredd att betala för nyttigheten och vad han/hon faktiskt betalar för den (Pindyck & Rubinfeld, 1998). I en bibliografi redovisade Carson med flera (1996) referenser till mer än 2000 CVM-studier världen runt, medan motsvarande referenser uppgick till ett antal av ungefär 5000 i en ny bibliografi av Carson (2004). Här utgör dock värdering av naturnyttigheter bara en del. Ett arbete av Wibe (1994) ger en översikt av skogligt inriktade värderingsstudier där såväl CVM som TCM och HPM använts.

Anledningen till att man med hjälp av TCM velat beräkna rekreationsvärdet av geografiskt klart avgränsade naturobjekt, såsom ett visst skogsområde eller en sjö, har ofta varit planer på alternativanvändning, till exempel bebyggelse eller vattenkraftsutvinning. Det svenska viltet är dock en naturresurs av tämligen annorlunda karaktär. Det som primärt skall beräknas är inte jaktvärdet i något specifikt område, utan jaktvärdet av viltstammarna i mer generell mening, vilket gör inte bara TCM utan även HPM tämligen oanvändbar. Den undersökning av viltets jaktvärde som utfördes jaktåret 1986/87 föregicks av en förstudie om olika metodologiska ansatser (Mattsson, 1985) samt en pilotstudie avgränsad till jakten i Västerbottens län (Mattsson & Kriström, 1987). Bedömningen blev att CVM var den mest tillämpliga metoden vid värdering av det svenska viltets jaktvärde. Denna bedömning har det inte funnits anledning att frånga, och jaktvärdeundersökningen medelst CVM för jaktåret 2005/06 har naturligt nog kunnat baseras på större metodologisk erfarenhet än den som förelåg för två decennier sedan. Användandet av samma metod ger också större möjligheter till jämförelser med resultaten för jaktåret 1986/87, vilket är av särskilt intresse eftersom jämförelser täckande ett så långt tidsintervall är ovanliga i den vetenskapliga litteraturen kring preferenser och värderingar (Berrens med flera, 2000; Carson med flera, 1997; Whitehead & Hoban, 1999).

3.2. Metoden specifik

Undersökningen har som tidigare nämnts (avsnitt 1.2) genererat ett datamaterial som är större än det som ligger till grund för resultat vilka presenteras i denna rapport. Metodredogörelsen nedan omfattar hela undersökningen, inklusive sådana delar

som givit data för analyser vilka planeras att redovisas i senare rapporter. Tanken med det är att denna rapport skall kunna tjäna som grundläggande referens i kommande arbeten.

3.2.1. Urval

Den rent praktiska datainsamlingen kan ske med hjälp av antingen brevundersökning eller personlig intervju. Med en given resursram kan personliga intervjuer ge en i vissa avseenden djupare information från de enskilda respondenterna än vad fallet är vid en brevundersökning, men å andra sidan kan man genom det senare alternativet få data från väldigt många fler respondenter. Med hänsyn till denna undersöknings syften (avsnitt 1.2) och den resursram som förelagat, bedömdes en brevundersökning vara det mest ändamålsenliga alternativet, alltså att den information från jägare och/eller skogsägare som sökts är av den karaktären att personliga intervjuer inte kan förväntas ge så mycket djupare information från de enskilda respondenterna än att inte detta mer än väl uppvägs av det mycket större antalet respondenter (se till exempel Dillman, 2007).

Tidigare (avsnitt 1.1) nämndes olika kategorier av människor som påtagligt berörs av viltet i markerna, och som kan tänkas ha olika värderingar och attityder när det gäller bland annat mängden vilt av olika slag. Följande kategorier utgör den populationsmässiga grunden för undersökningen:

1. Jaktkortsregistret:

- 1a. jägare som inte är skogsägare
- 1b. jägare som även är skogsägare

2. Skogsägarregistret:

- 2a. skogsägare som inte är jägare
- 2b. skogsägare som även är jägare

När det gäller jägare utgör jaktkortsregistret källa för att erhålla namn och adresser på personer inom kategorierna 1a och 1b. Med hjälp från Naturvårdsverket gjordes dels ett nationellt, dels fem regionala urval från jaktkortsregistret. Alla sex urval gällde jaktkortslösare under jaktåret 2005/06. Det nationella slumpmässiga urvalet upptog 2 500 personer. De regionala urvalen gjordes med tanke på geografiska tyngdpunkter hos viltslag vars populationsutveckling kan tänkas ha påtagligt förändrat jaktvärdet och dess fördelning under de senaste två decennierna, nämligen älg, stora rovdjur, hjort och vildsvin. Dessa regionala slumpmässiga urval upptog 400 personer från vardera Västernorrland ("älgslän"), Dalarna ("rovdjurslän"), Örebro ("rovdjurslän"), Södermanland ("hjortlän"/"vildsvinslän") och Kalmar län ("vildsvinslän"). Anledningen till de regionala urvalen, i tillägg till det nationella urvalet, är behovet att erhålla tillräcklig statistisk säkerhet beträffande den jämförelsevis begränsade jakten på nationell nivå när det gäller exempelvis stora rovdjur och vildsvin. De resultat som presenteras i denna rapport baseras på data som erhöles genom det nationella urvalet.

Urval av personer som tillhör kategori 2 kan givetvis inte göras från jaktkortsregistret, utan här har det register över privata enskilda skogsägare som administreras av Statistiska Centralbyrån (SCB) använts. Med hjälp av SCB gjordes ett nationellt slumpmässigt urval uppgående till 400 personer från skogsägarregistret. Här gällde urvalet personer i åldern 18–75 år. Påpekas bör att en del av urvalet från skogsägarregistret sammanfaller med jaktkortslösarna, eftersom det ju bland skogsägare finns en del jägare, och vice versa, personer vilka följaktligen tillhör både kategori 1b och 2b. För denna rapport används dock endast data som erhöles genom urvalet från jaktkortsregistret, det vill säga personer inom kategori 1 på nationell nivå.

3.2.2. Frågeformulärets konstruktion

Det frågeformulär som användes var konstruerat för att passa alla personer i ovan beskrivna urval, oavsett vilken av kategorierna man tillhörde, men vilka delar av frågeformuläret som skulle besvaras varierade mellan kategorierna. Frågeformuläret finns i dess helhet i bilaga 2.

I frågeformulärets första del, frågorna J1–J21, ställdes ett antal allmänna frågor om jakt och viltförekomst, skador av vilt, jaktlig erfarenhet med mera, till alla kategorier (förutom frågorna J6–J7 som inte gällde kategori 1a). Fråga J14 skiljde ut de som aldrig deltagit i jakt med vapen i hand och fråga J21 de som inte hade jagat under det aktuella jaktåret (2005/06), vilka hoppade direkt till frågeformulärets sista del. Där handlade frågorna, G1–G19 (som skulle besvaras av alla kategorier), om var man bor (landsbygd–tätort–stad), var man själv respektive föräldrarna växte upp, ålder, kön, hushållets storlek och antal barn, utbildning, hushållsinkomst, antal sjukdagar, med mera.

Frågeformulärets omfattande mellandel, frågorna J22–J62, handlade om jakten under jaktåret 2005/06. Där fanns bland annat frågor om var personen jagade, åsikter beträffande tillgången på olika viltslag, totala antalet jakt dagar under året, hur man fördelade sin jakt på olika viltslag, hur mycket vilt av olika viltslag man fällde, hur mycket kött man erhöll, olika typer av kostnader för jakten, jägarens värdering av all sin jakt under året (CVM, jämför avsnitt 3.1, se även nedan), jaktvärdets fördelning på olika viltslag, hur man värderar köttet från jakten, benägenheten att resa för att nå annan jakt än den man har, benägenheten att ta in fler jägare på sitt jaktområde, hur mycket tid man egentligen hade velat ägna åt jakt, hur jakten påverkar det egna hälsotillståndet, med mera.

I frågeformulärets mellandel fanns även särskilda frågor (J43–J62) till de som jagade älg under jaktåret 2005/06. De handlade bland annat om hur många jägare som ingår i älgjaktlaget, om man är för många eller för få, hur många dagar man ägnade åt älgjakt, hur mycket tid man egentligen hade velat ägna åt älgjakt, var älgjaktmarken är belägen och hur stor den är, hur älg tillgången var under jakten, hur stor älg tilldelningen var och hur många älgar man fällde, åsikter om olika metoder för älginventering, varför man jagar älg, hur viktigt det är att själv fälla älg, egna upplevelsemässiga preferenser beträffande fördelningen på vuxna och kalvar i avskjutningen, samt jägarens värdering av sin älgjakt (CVM, jämför avsnitt 3.1, se även nedan) som denna var under jaktåret 2005/06, men också under antagandet av en fördubblad respektive halverad älg tillgång/älg tilldelning.

En från samhällsekonomisk synpunkt central del i frågeformuläret är naturligtvis de frågor som handlar om jägarnas värdering av sin jakt. Som ovan berörts avsåg en av dessa värderingsfrågor all den jakt som jägaren bedrev under jaktåret 2005/06 (fråga J33), och eftersom älgen är det dominerande jaktviltet i Sverige ägnades älgjakten särskilda värderingsfrågor (J60–J62). Utformningen av dessa frågor är i linje med den värderingsmetod – CVM – som valdes, av tidigare (avsnitt 3.1) nämnda skäl. Inom ramen för CVM finns emellertid varianter (för en översikt, se exempelvis Garrod & Willis, 1999) och valet mellan dessa beror, förenklat uttryckt, på vilken typ av nyttighet som skall värderas. I denna undersökning är var och en av värderingsfrågorna konstruerade enligt ett mått som benämns "equivalent variation", som allmänt uttryckt motsvarar den maximala betalningsviljan för att undvika en mer eller mindre stor förlust av nyttigheten ifråga. Specifikt ombads respondenten att tänka på sin jakt under de senaste 12 månaderna (just denna jakt, ingen annan), och ange hur

stora kostnaderna för en sådan årlig jakt skulle få bli maximalt innan han/hon beslutade sig för att helt avstå från den. Betalningsviljan angavs här genom att markera ett bland en mängd alternativa beloppintervall.

Här skall också påpekas en skillnad mellan denna undersökning och den som utfördes 1986/87. Medan frågorna rörande älgjakt hade nästan helt och hållet samma utformning i de båda undersökningarna, var frågorna om jakt på annat vilt än älg olika, på följande sätt: I undersökningen 1986/87 ombads respondenten att ange det för honom/henne viktigaste viltslaget (alltså vid sidan av eventuell älgjakt) och i sina svar på anslutande frågor beakta endast detta viltslag. Det innebar att den enskilde jägarens svar inte kunde täcka mer än två viltslag, vilket i sin tur innebar att vid analyserna av jaktvärden med mera användes vissa antaganden beträffande för jägaren "mindre viktiga" viltslag (för en ingående beskrivning, se Mattsson, 1989). I undersökningen 2005/06 kunde de respondenter som jagade tre (eller flera) viltslag beakta alla dessa i sina svar, bland annat i en fråga (J 34) om den relativa betydelsen för respondenten av olika viltslag. På det sättet gavs i denna undersökning mer direkt information från den enskilde respondenten även beträffande viltslag som för honom/henne var av "mindre vikt". Denna metodologiska skillnad mellan de båda undersökningarna torde – i sig – inte medföra någon nämnvärd skillnad mellan exempelvis de aggregerade jaktvärden (innefattande alla viltslag) som kommit fram genom undersökningarna. Däremot innebär nämnda skillnad mellan undersökningarna att man bland annat av rent ekonomisk-teoretiska skäl kan förvänta sig skillnader beträffande till exempel värderingen av enskilda viltslag (Hoehn & Loomis, 1993; Carson & Mitchell, 1995). Fördelarna med en utformning av frågeformuläret som mer direkt kunde fånga in fler viltslag bedömdes överstiga nackdelarna i form av minskad jämförbarhet med 1986/87 års undersökning. Att datamaterialet från 1986/87 inte medgav samma upplösning i resultatredovisningen vad avser olika viltslag som 2005/06 års undersökning, medför att jämförelsen mellan dessa jaktår blir relativt grov i vissa stycken.

Bland svaren på alla de frågor som ställdes i frågeformuläret har en selektion skett för resultat som redovisas i just den här rapporten. Som tidigare nämnts (avsnitt 1.2), har detta gjorts på så sätt att resultatredovisningen framförallt inriktas på sådana delar där efterfrågan från forskningens avnämare på ny kunskap tycks vara särskilt stor.

3.2.3. Administration av frågeformulär samt svarsfrekvens

Upplägget följde den internationellt vedertagna praxisen enligt "tailored design"-metoden med fyra kontakter (Dillman, 2007). I juni 2006, alltså alldeles i slutet av jaktåret 2005/06, sändes per post en kort för-information till de 4 900 personer (se avsnitt 3.2.1) som ingick i urvalet. Där informerades (se bilaga 1a) om att "en undersökning om vilt, jakt och skog" kommer att påbörjas om några dagar, att man är en av "nästan 5 000 slumpmässigt utvalda personer", att man kommer att få sig tillsänt ett frågeformulär, och att det är viktigt att man besvarar detta. Tre dagar senare sändes själva frågeformuläret (se bilaga 2), tillsammans med ett portofritt svarskuvert och ett följebrev. I följebrevet (se bilaga 1b) gavs mer information om undersökningen och dess syften samt vikten av en hög svarsfrekvens, och dessutom information om den helt konfidentiella behandlingen av inkomna svar. Varje enskilt frågeformulär hade ett unikt kodnummer, för att på så sätt kunna uppfylla kravet på anonymitet och samtidigt ha kontroll över vilka som vid en viss tidpunkt hade svarat och vilka som inte hade gjort detta. En dryg vecka efter utskicket

av frågeformulären sändes en första påminnelse (kombinerat tack- och påminnelsekort, se bilaga 1c) till samtliga deltagare i undersökningen, med ytterligare uppmaningar att besvara frågeformuläret för att på så sätt bidra till en hög kvalitet på undersökningen. Efter ytterligare två veckor sändes en andra påminnelse till de som inte svarat (se bilaga 1d), tillsammans med ett nytt frågeformulär (identiskt med det förra, se bilaga 2). Detta var den fjärde och sista kontakt som togs med potentiella respondenter.

Drygt fyra månader efter att ovanstående process startades hade den slutliga totala svarsfrekvensen uppnåtts, nämligen 71%, eller 3483 returnerade frågeformulär av 4 900 utsända. I stora brevvundersökningar som denna förekommer det alltid att frågeformulär sänds tillbaka helt obesvarade eller är så ofullständigt besvarade att de är oanvändbara. Svarsfrekvensen vad avser användbart besvarade frågeformulär uppgick till 3 249, eller 66% av de 4 900 utsända. Motsvarande andel från det nationella urvalet från jaktkortsregistret (som resultatredovisningen i denna rapport grundar sig på) var likaledes 66%, eller 1 644 användbart besvarade frågeformulär av 2 500 utsända.

Nämnas bör också att det faktiskt inte är alla jaktkortslösare som ens någon gång i sitt liv själv har jagat med vapen i hand, liksom att det inte är alla jaktkortslösare som jagat under det aktuella jaktåret. Någotdera av detta gäller för cirka 9% av de respondenter som avgivit användbart besvarade frågeformulär (men alltså inte jagat enligt fråga J14 och J21, se bilaga 2). Dessa ingår inte i dataunderlaget för de resultat rörande jaktens omfattning, ekonomiska värden med mera som redovisas i rapporten, utan sådana resultat baseras på 1 490 användbart besvarade frågeformulär (cirka 91% av det totala antalet användbart besvarade). Av dessa 1 490 är det 1 271 (cirka 85%) som (enligt fråga J42) jagade älg under jaktåret.

I Sverige har brevvundersökningar riktade till jägare och till boende i områden där vilt, jakt och natur är viktigt normalt en hög svarsfrekvens, som ofta ligger över 65% (von Essen & Ericsson, 1999; Ericsson & Heberlein, 2002; Ericsson med flera, 2005). Svarsfrekvensen i denna undersökning får betraktas som hög – i många andra brevvundersökningar får man räkna med svarsfrekvenser ner emot 50% (Brännlund & Krström, 1998; Söderqvist, 1996). Men trots detta infinner sig frågan om de som besvarade frågeformuläret återspeglar jaktkortslösarna i landet. Ett sätt att få kunskap om detta är att jämföra med bakgrundsdata om jaktkortslösarna som man kan få från olika källor (Nils Nilsson, personligt meddelande 10 oktober 2007; Jägareförbundet, 2007; Naturvårdsverket, 2007). Jämförelsen visar att de karaktäristika för respondenterna som framgår av Tabell 1 överensstämmer med bakgrundsdata från nämnda källor.

4. RESULTAT

Resultatredovisningen i detta kapitel görs dels för landet som helhet, dels (i flera avseenden) med en geografisk uppdelning på landsdelar enligt följande: *Götaland* (omfattande Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands och Västra Götalands län), *Svealand* (omfattande Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, och Dalarnas län), *Södra Norrland* (omfattande Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län), samt *Norra Norrland* (omfattande Västerbottens och Norrbottens län). Denna geografiska indelning sker med utgångspunkt från var jägarna är bosatta, vilket är viktigt att notera eftersom det kan förekomma att man jagar i en annan landsdel än där man bor. För att ge en bild av förändringar som skett (eller inte skett) i olika avseenden, redovisas inte bara resultat från den nya undersökning som utfördes jaktåret 2005/06, utan även som jämförelse (där så är möjligt) motsvarande resultat från undersökningen jaktåret 1986/87 (Mattsson, 1989; 1990a; 1990b). Förändringar som beskrivs avser alltså endast skillnader mellan dessa jaktår, eftersom information saknas om åren däremellan. I de första avsnitten nedan redovisas några allmänna förhållanden rörande jakten och jägarna. Detta för att ge en bakgrund till de egentliga ekonomiska analyser som redovisas i efterföljande avsnitt.

4.1. Jaktens omfattning och inriktning

Som redan nämnts, har antalet jaktkortslösare i landet minskat från cirka 300 000 jaktåret 1986/87 till cirka 280 000 jaktåret 2005/06. Den geografiska fördelningen har dock inte förändrats nämnvärt, vilket kan utläsas av Tabell 2 (baserad på jaktkortsregistret). Respondenterna i undersökningen fördelade sig geografiskt på samma sätt. I absoluta tal finns det cirka 116 000 jaktkortslösare i Götaland, cirka 83 000 i Svealand, cirka 39 000 i Södra Norrland och cirka 42 000 i Norra Norrland.

Tabell 2. Jaktkortslösarnas fördelning på landsdelar 2005/06 enligt jaktkortsregistret. Procentandelar. Jämförande procentandelar 1986/87 inom parentes

	Andel jaktkortslösare
Götaland	41% (40%)
Svealand	30% (29%)
Södra Norrland	14% (15%)
Norra Norrland	15% (16%)

När det däremot gäller jägarnas fördelning på älgjakt respektive jakt på annat vilt är förändringarna mer märkbara. Den andel av jägarna som jagar älg har ökat sedan 1986/87 och detsamma gäller den andel som jagar annat vilt än älg. Av

Tabell 1. Beskrivande statistik över de svarande i undersökningen. Procentandelar 2005/06. Frågenummer inom parentes

	Kvinnor (G10)	Medlem Svenska Jägareförbundet (J4)	Medlem Jägarnas Riksförbund (J4)	Jägareexamen (helt eller delvis) (J2)	Har Jakthund (J3)
Hela landet	6%	69%	8%	75%	41%
Götaland	5%	69%	9%	78%	43%
Svealand	8%	74%	8%	77%	34%
Södra Norrland	5%	67%	4%	71%	48%
Norra Norrland	5%	61%	6%	65%	44%

Tabell 3 kan utläsas att denna breddning av jakten har gjort sig gällande i alla landsdelar, förutom att i Norra Norrland har andelen jägare som jagar annat vilt än älg minskat en aning. Nu liksom för två decennier sedan är andelen älgjägare av landsdelens totala jägarantal störst i Södra Norrland. Motsvarande gäller för andelen jägare som jagar annat vilt än älg i Götaland.

Tabell 3. Andelen respondenter i olika landsdelar som ägnade sig åt älgjakt respektive jakt på annat vilt än älg (fråga J27). Procentandelar 2005/06. Jämförande procentandelar 1986/87 inom parentes

	Älgjakt	Jakt på annat vilt
Götaland	86% (76%)	93% (88%)
Svealand	90% (81%)	84% (79%)
Södra Norrland	94% (82%)	68% (61%)
Norra Norrland	85% (80%)	70% (73%)

Ett annat mått på jaktens omfattning är antalet jakt dagar, som för genomsnittsjägaren var cirka 20 jaktåret 1986/87 och omkring 26 jaktåret 2005/06. Totalt för landet motsvarar detta i runda tal omkring 6 miljoner (1986/87) respektive drygt 7 miljoner (2005/06) jakt dagar. Figur 1 visar hur jakt dagarna fördelas sig på olika viltslag för hela landets genomsnittsjägare.

Helt väntat användes mest tid för älgjakt, och det är heller inte förvånande är rådjur och hare följer därefter – så såg det ut även jaktåret 1986/87 – men för viltslagen som kommer därefter har förändringar skett. Räv och grävling, exempelvis, jagades för två decennier sedan i så liten utsträckning att de hamnade bland "övrigt" vilt i den undersökning som då gjordes, men ligger alltså nu på fjärde plats vad avser antal jakt dagar. Att vildsvin ligger ungefär i mitten i denna jämförelse på riksplanet är rätt anmärkningsvärt, mot bakgrund av att 1986/87 jagades detta vilt knappt alls. Vildsvin, liksom

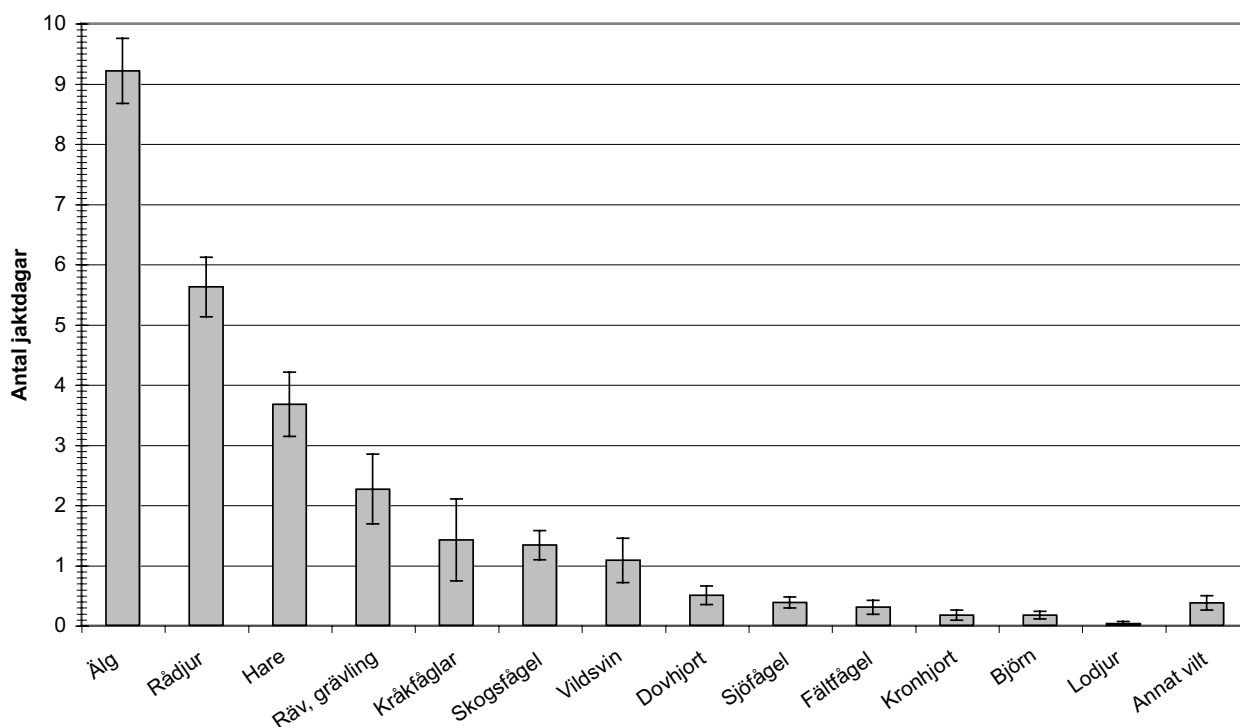
bland annat fältfågel och dovhjort, är koncentrerade till vissa delar av landet, och underliggande data uppvisar följaktligen motsvarande geografiska koncentrationer vad avser den tid jägarna ägnar åt viltslagen. När det däremot gäller till exempel hare, visar underliggande data obetydliga variationer mellan landsdelarna.

Älgen upptar alltså en stor del av den tid som landets jägare ägnar sig åt jakt. I det sammanhanget kan nämnas att av den tid som används till älgjakt består 57% av helgdagar, 34% av semesterdagar och 9% av tjänstledighet. Motsvarande siffror för jaktåret 1986/87 var respektive 43%, 51% och 6%. Det gamla talet om "produktionsbortfall" som en följd av älgjakten är (och var) alltså överdrivet.

Den mängd kött jägarna får är ytterligare ett mått på jaktens omfattning. För 1986/87 års genomsnittsjägare i landet uppgick mängden till cirka 57 kilo totalt under året, medan motsvarande siffra 2005/06 var cirka 54 kilo. För landet som helhet motsvarar detta i runda tal 17 miljoner kilo (1986/87) respektive 15 miljoner kilo (2005/06). Omräknat till köttutbyte per jakt dag fick genomsnittsjägaren i landet nästan 3 kilo kött per jakt dag jaktåret 1986/87, medan motsvarande siffra jaktåret 2005/06 var drygt 2 kilo.

4.2. För lite eller för mycket vilt på jaktmarken?

I Götaland och Svealand anser en majoritet av jägarna att det finns för lite klövvilt och för lite småvilt på deras huvudsakliga jaktområde (med undantag för rådjur i Götaland), vilket framgår av Tabell 4. I Norrland anser en lägre andel (40–50%) av jägarna jämfört med övriga Sverige att det finns för lite älg på deras huvudsakliga jaktområde. Majoriteten av jägarna anser att det finns för lite rådjur, kronvilt, dovvilt, vildsvin, skogsfågel, hare och sjöfågel. Notera att undersökningen genomfördes jaktåret 2005/06 och att framförallt småviltet kan fluktuera beroende smågnagartillgång samt förekomst av rovdjur.

Figur 1. Antal jakt dagar ägnade åt olika viltslag för landets genomsnittsjägare 2005/06 (fråga J29), med 95% konfidensintervall.

När det gäller rovdjur är jägarnas preferenser för större populationer generellt sett mindre än beträffande annat vilt. I Götaland finns dock relativt stora andelar av jägarna som anser att det är för lite björn (48 %), lodjur (27 %) och varg (31 %) på deras huvudsakliga jaktmark. I Norra Norrland är det relativt stora andelar som anser att det är för lite lodjur (25%) och varg (33 %). I samtliga landsdelar liksom i Sverige som helhet anser över hälften av de som svarat att det finns för mycket kråkfågel på deras huvudsakliga jaktmark.

Resultaten som redovisas i Tabell 4 kan påverkas en del av att den geografiska uppdelningen grundar sig på var jägarna är bosatta, samtidigt som det kan förekomma att man jagar i en annan landsdel än där man bor. Tabellen innehåller sannolikt också ett visst mått av önsketänkande beträffande vissa viltarters förmåga att sprida sig geografiskt.

4.3. Viltets jaktvärde – storlek och beståndsdelar

Redovisningen av jaktvärden i detta avsnitt tar utgångspunkt i bruttojaktvärden, vilka i sin tur redovisas med en uppdelning på två olika sätt: dels kan ett bruttojaktvärde delas upp i jaktkostnader (jaktmarksarrende, fällavgifter, resor, ammunition, statligt jaktkort, med mera) respektive nettojaktvärde (värdet utöver jaktkostnaderna), dels kan det delas upp i köttvärde respektive rekreationsvärde. Här bör noteras att inte minst den senare uppdelningen är rätt grov, så tillvida att eventuella värden hänförliga till troféer eller skinn ingår i rekreationsvärdena. Jaktvärdet för olika viltarter redovisas också.

För landets genomsnittsjägare uppgick bruttojaktvärdet under jaktåret 2005/06 till 11 192 kronor (den genomsnittliga disponibla hushållsinkomsten efter skatt uppgick för jägarna till närmare 300 000 kronor, vilket innebär att bruttojaktvärdet

Tabell 4. Andelen respondenter i olika landsdelar som svarat att det finns för lite eller för mycket av respektive viltart på deras viktigaste jaktområde (fråga J26). Procentandelar 2005/06. Antal observationer för hela landet inom parentes. * indikerar att värdet är beräknat på mindre än trettio observationer och att skattningen därför är osäker

		Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet
Klövilt						
Älg	För lite	69 %	60 %	50 %	40 %	59 %
(1393)	För mycket	*3 %	*3 %	*5 %	*12 %	5%
Rådjur	För lite	48 %	69 %	78 %	74 %	62 %
(1341)	För mycket	5 %	*5 %	0 %	*3 %	4 %
Vildsvin	För lite	52 %	62 %	74 %	71 %	57 %
(700)	För mycket	13 %	*12 %	*2 %	*2 %	11 %
Kronvilt	För lite	83 %	82 %	78 %	78 %	82 %
(506)	För mycket	*2 %	*2 %	*2 %	*2 %	*2 %
Dovvilt	För lite	73 %	78 %	84 %	81 %	76 %
(508)	För mycket	*2 %	*5 %	0 %	*2 %	*3 %
Småvilt						
Hare	För lite	64 %	64 %	66 %	50 %	62 %
(1362)	För mycket	*3 %	*1 %	*1 %	*4 %	2 %
Skogsfågel	För lite	86 %	80 %	77 %	78 %	81%
(1272)	För mycket	*<1 %	*<1 %	*1 %	0 %	*<1 %
Sjöfågel	För lite	59 %	52 %	47 %	56 %	55 %
(782)	För mycket	*4 %	*3 %	*5 %	*1 %	*3 %
Predatorer						
Räv	För lite	7 %	9 %	*10 %	*3 %	7 %
(1339)	För mycket	54 %	50 %	43 %	51 %	51 %
Grävling	För lite	*3 %	*6 %	*4 %	*21 %	6 %
(1132)	För mycket	49 %	45 %	37 %	*25 %	43 %
Kråkfågel	För lite	*2 %	*4 %	*3 %	*2 %	3 %
(1134)	För mycket	68 %	65 %	63 %	62 %	66 %
Björn	För lite	48 %	18 %	*8 %	*14 %	19 %
(683)	För mycket	*14 %	35 %	63 %	50 %	43 %
Lodjur	För lite	27 %	*6 %	*7 %	25 %	15 %
(836)	För mycket	44 %	70 %	48 %	*17 %	50 %
Varg	För lite	31 %	*6 %	*9 %	33 %	17 %
(612)	För mycket	43 %	69 %	54 %	*16 %	51 %

utgör knappt 4% av hushållsinkomsten för landets genomsnittsjägare). Motsvarande siffra för jaktåret 1986/87 var 4 798 kronor, vilket uppräknat med konsumentprisindex till 2006 års penningvärde blir 8 165 kronor. Bruttojaktvärdet för genomsnittsjägaren har alltså ökat påtagligt, en ökning som är så pass stor att fastän antalet jaktkortslösare minskat under motsvarande tid – från omkring 300 000 till cirka 280 000 – så har även det totala bruttojaktvärdet av all jakt i landet ökat väsentligt, nämligen från cirka 2.45 miljarder kronor (i 2006 års penningvärde) jaktåret 1986/87 till cirka 3.13 miljarder kronor 2005/06.

Våren 1986 inträffade kärnkraftsolyckan i Tjernobyli, något som påverkade jakten inom vissa delar av landet. Även detta analyserades på grundval av undersökningen 1986/87 (Mattsson, 1989; Hanemann med flera, 1992) och resultaten visade att om Tjernobyliolyckan inte hade inträffat så skulle det totala bruttojaktvärdet av all jakt i landet under jaktåret 1986/87 ha varit cirka 85 miljoner kronor högre (räknat i 2006 års penningvärde). Detta är trots allt en så liten skillnad (alltså skillnaden mellan cirka 2.54 och cirka 2.45 miljarder kronor räknat i 2006 års penningvärde) att ovanstående slutsats om en väsentlig ökning från "då" till "nu" av det totala bruttojaktvärdet på riksnivå kvarstår.

Hur förhåller sig då jaktkostnader respektive nettojaktvärden till bruttojaktvärden? Tabell 5 visar detta för genomsnittsjägaren. Av ovan nämnda 11 192 kronor i bruttojaktvärde för landets genomsnittsjägare, upptas drygt 7 000 kronor av jaktkostnaden och ungefär 4 000 kronor av nettojaktvärde. Jaktkostnadens respektive nettojaktvärdets relativa andelar av bruttojaktvärdet uppgår alltså till 64% respektive 36%. Här har en förändring skett sedan jaktåret 1986/87, då jaktkostnadens respektive nettojaktvärdets relativa andelar av bruttojaktvärdet uppgick till 42% respektive 58%.

När tabellen betraktas med avseende på olika landsdelar bör man vara medveten om att värdekomponenterna inte alltid är statistiskt signifikant skilda åt mellan landsdelarna (enligt 95%-iga konfidensintervall), vilket inte hindrar att viktiga tendenser kan noteras. Exempelvis, är jaktkostnaden för genomsnittsjägaren i Norra Norrland signifikant lägre än för den i Götaland och Svealand, vilket är föga förvånande med tanke på bland annat de skillnader som finns mellan landsdelarna vad avser priserna på jaktmarksarrenden. Även bruttojaktvärdet är signifikant lägre för Norra Norrlands än för Götalands och Svealands genomsnittsjägare, något som kanske inte låter sig förklaras så enkelt. Vidare kan man konstatera att det förhållande som ovan nämndes för landet som helhet, att jaktkostnaden numera upptar en mycket större andel av bruttojaktvärdet än vad nettojaktvärdet gör, även gäller för var och en av landsdelarna. I sammanhanget kan nämnas att för den genomsnittliga älgjägaren i Norrland var det redan 1986/87 så att älgjaktkostnadens andel av älgbruttojaktvärdet var något större än älgnettojaktvärdets andel.

Tabell 6 visar förhållandena när värdekomponenterna för genomsnittsjägaren har räknats om till totalbelopp med beaktande av antalet jägare. Eftersom antalet jägare skiljer sig mycket mellan landsdelarna, så förändras bilden mycket av bruttojaktvärdets och värdekomponenternas fördelning över landet.

Av tabellen kan man till exempel se att Götalands totala bruttojaktvärde (cirka 1.44 miljarder kronor) är ungefär fyra gånger så högt som Norra Norrlands (cirka 351 miljoner kronor), en följd inte bara av att bruttojaktvärdet per jägare är större i den förra landsdelen än i den senare (se Tabell 5) utan främst av att antalet jägare är mycket större längst i söder än längst i norr (cirka 116 000 i Götaland och omkring 42 000 i Norra Norrland). Även här har en förändring skett i jämförelse med

Tabell 5. Landsdelsvis fördelning av bruttojaktvärde på jaktkostnad och nettojaktvärde för genomsnittsjägaren 2005/06 (baserat på fråga J32 och J33). Medelvärden i kronor och procent

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Jaktkostnad	7 758 kr 63%	7 586 kr 67%	6 922 kr 65%	5 138 kr 61%	7 175 kr 64%
Nettojaktvärde	4 616 kr 37%	3 758 kr 33%	3 708 kr 35%	3 230 kr 39%	4 017 kr 36%
Bruttojaktvärde	12 374 kr 100%	11 344 kr 100%	10 630 kr 100%	8 368 kr 100%	11 192 kr 100%

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

Tabell 6. Landsdelsvis fördelning av totalt bruttojaktvärde på jaktkostnad och nettojaktvärde 2005/06 (baserat på fråga J32 och J33). Miljoner kronor

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Jaktkostnad	899.9	629.6	270.0	215.8	2 009.0
Nettojaktvärde	535.5	311.9	144.6	135.7	1 124.8
Bruttojaktvärde	1 435.4	941.5	414.6	351.5	3 133.8

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

jaktåret 1986/87, på så sätt att då var det totala bruttojaktvärdet i den sydligaste landsdelen "bara" ungefär tre gånger så högt som det i den nordligaste. Tendensen att totalbeloppen sjunker landsdel för landsdel från söder till norr är som synes tydlig även beträffande jaktkostnaderna och nettojaktvärdena. Den geografiska indelningen grundar sig ju på var jägarna är bosatta, samtidigt som det kan förekomma att man jagar i en annan landsdel än där man bor. En geografisk indelning strikt grundad på var jakten sker, skulle med andra ord kunna ge resultat som i viss mån avviker från de resultat som här presenteras. Sådana avvikelser är dock inte av sådan dignitet att det hindrar den huvudsats som kan dras utifrån Tabell 6 – att landets jaktvärdemässiga tyngdpunkt ligger mer mot söder än mot norr. Detta motsäger inte förhållandet att i norr är jakten värdefull för en betydligt större andel av befolkningen än vad fallet är i söder, eftersom andelen jaktkortslösare av befolkningen är nästan tre gånger så hög i Norrland som i Götaland/Svealand.

Ett annat sätt än ovan att dela upp bruttojaktvärdet är, som tidigare sagts, i köttvärde respektive rekreativvärde. Av Tabell 7 framgår dessa värdekomponenter för genomsnittsjägaren. Av bruttojaktvärdet på 11 192 kronor för landets genomsnittsjägare hänför sig alltså cirka 4 000 kronor till köttvärde och drygt 7 000 kronor till rekreativvärde, motsvarande 36% respektive 64%. Det kan jämföras med jaktåret 1986/87, då köttvärdet och rekreativvärdet uppgick till 33% respektive 67%. Här är det alltså en rätt obetydlig förändring som har skett under de gångna två decennierna, till skillnad från ovan nämnda utvecklingen beträffande fördelningen mellan jaktkostnader och nettojaktvärde.

När det gäller skillnader mellan olika landsdelar bör man även här vara medveten om att värdekomponenterna inte alltid är statistiskt signifikant skilda åt mellan landsdelarna

(enligt 95%-iga konfidensintervall). Underliggande data visar till exempel inga signifikanta skillnader mellan landsdelarna vad avser genomsnittsjägarens värdering (per kilo) av allt det kött han/hon fick från sin jakt under året. När det däremot gäller mängden kött är skillnaderna mellan landsdelar större, till exempel så att enligt underliggande data fick genomsnittsjägaren i Norrland dubbelt så mycket älgkött som Götalands/Svealands genomsnittsjägare. Älgen är ju för övrigt nationellt dominerande vad avser köttfångsten (även i Götaland). Den mängd älgkött som genomsnittsjägaren fick var särskilt stor i Södra Norrland, vilket är det som främst förklarar att, enligt Tabell 7, köttvärdet (avseende allt vilt) är högre för genomsnittsjägaren i denna landsdel än för den i övriga landsdelar. Det förklarar också att Södra Norrland är den enda landsdel där köttvärdet överstiger rekreativvärdet (52% respektive 48% av bruttojaktvärdet). Götaland framstår som motsatsen i detta avseende, där rekreativvärdet för genomsnittsjägaren var mycket högre än köttvärdet (70% respektive 30% av bruttojaktvärdet). I det stora hela kan sägas att för genomsnittsjägaren i den södra halvan av landet betyder jakten som rekreation mer än vad fallet är för genomsnittsjägaren i norr.

I Tabell 8 har köttvärde och rekreativvärde för genomsnittsjägaren räknats om till totalbelopp med beaktande av antalet jaktkortslösare, och även här får naturligtvis de stora skillnaderna mellan landsdelarna vad avser antalet jaktkortslösare ett kraftigt genomslag på värdekomponenternas fördelning över landet.

I synnerhet när det gäller rekreativvärde, framgår av Tabell 8 tendensen att totalbeloppen sjunker landsdel för landsdel från söder mot norr. Det är påfallande hur det stora antalet jägare i Götaland och deras i genomsnitt höga värdering av jaktens som rekreation gör att bara rekreativvärdet i denna

Tabell 7. Landsdelsvis fördelning av bruttojaktvärde på köttvärde och rekreativvärde för genomsnittsjägaren 2005/06 (baserat på fråga J29, J33 och J35). Medelvärden i kronor och procent

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Köttvärde	3 726 kr 30%	3 640 kr 32%	5 508 kr 52%	3 762 kr 45%	3 996 kr 36%
Rekreativvärde	8 648 kr 70%	7 704 kr 68%	5 122 kr 48%	4 606 kr 55%	7 196 kr 64%
Bruttojaktvärde	12 374 kr 100%	11 344 kr 100%	10 630 kr 100%	8 368 kr 100%	11 192 kr 100%

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

Tabell 8. Landsdelsvis fördelning av totalt bruttojaktvärde på köttvärde och rekreativvärde 2005/06 (baserat på fråga J29, J33 och J35). Miljoner kronor

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Köttvärde	432.2	302.1	214.8	158.0	1 118.9
Rekreativvärde	1 003.2	639.4	199.8	193.5	2 014.9
Bruttojaktvärde	1 435.4	941.5	414.6	351.5	3 133.8

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

landsdel (omkring 1 miljard kronor) utgör i det närmaste en tredjedel av det totala jaktvärdet i hela landet (drygt 3 miljarder kronor). Denna indelning av värdekomponenter i kött och rekreation ger naturligtvis lika stor anledning som den tidigare indelningen i jaktkostnad och nettojaktvärde till konstaterandet att den jaktvärdemässiga tyngdpunkten i landet ligger mycket mer mot söder än mot norr – vilket inte hindrar att, exempelvis, jakten som rekreation tillfaller en mycket större andel av befolkningen i Södra Norrland än i Götaland.

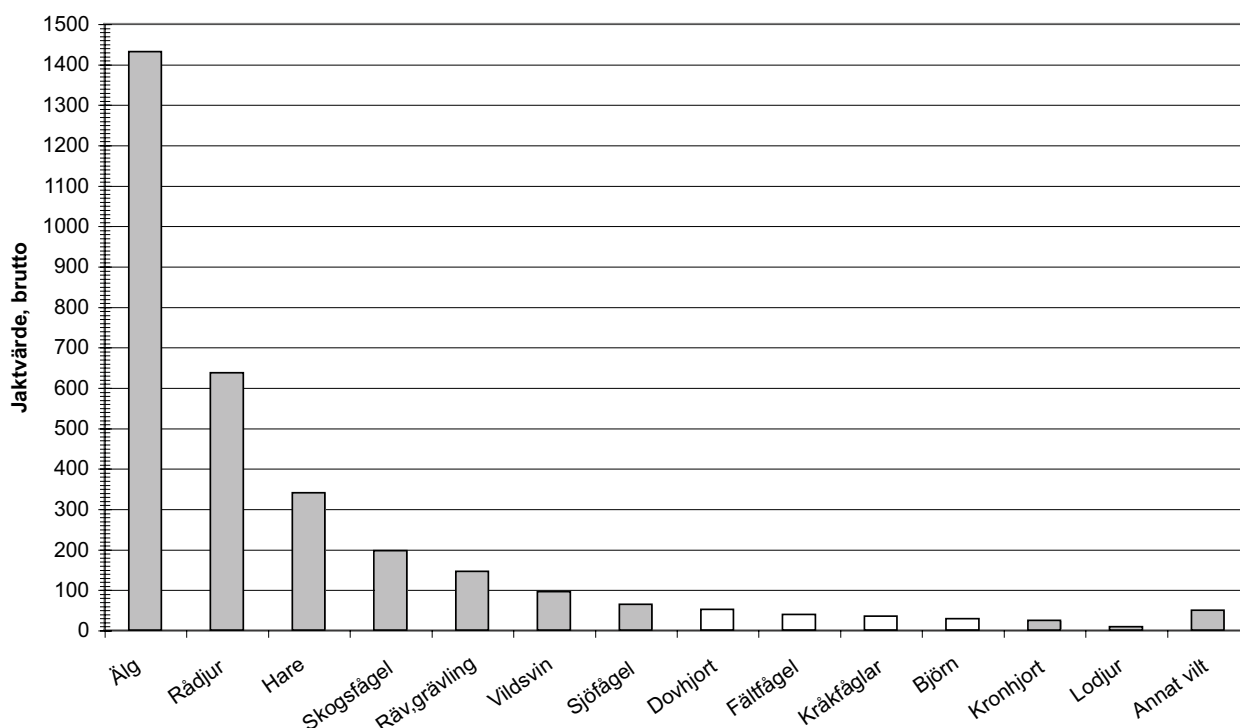
Figur 2 visar hur det totala jaktvärdet (brutto) av allt vilt i landet fördelar sig på olika viltslag. Älgen dominerar som synes, följd av rådjur, hare och skogsfågel – och så såg ”fyra i topp” ut även jaktåret 1986/87. Men medan sjöfågel låg på femte plats 1986/87 (följd av ”övrigt” vilt), är det nu räv/grävling som ligger på femte plats, och vildsvin på sjätte. Dessa senare viltslag har alltså avancerat starkt jaktvärdemässigt under de senaste två decennierna, och när det gäller vildsvin kan man sluta sig till att detta är ytterligare mycket mer påtagligt för Götalands del. Om den bild man här får av viltslagens jaktvärdemässiga ordningsfölj jämförs med motsvarande beträffande antal jakt dagar (Figur 1), kan några intressanta iakttagelser göras. Kråkfågel, exempelvis, har ett tämligen lågt jaktvärde totalt sett, men återfanns relativt högt upp beträffande antalet jakt dagar, vilket betyder att jaktvärdet per dag är lågt (mindre än 100 kronor enligt underliggande data). Tvärt om förhåller det sig beträffande ett viltslag som skogsfågel, där jaktvärdet per dag alltså är mycket högre (drygt 500 kronor enligt underliggande data), och i stort sett samma jaktvärde per dag har älgjakten (cirka 550 kronor). Vildsvinsjaktens värde per dag (omkring 300 kronor) representerar mellanskiktet av viltslag i detta avseende, vilket också harjakten gör (drygt 300 kronor per dag). Det kan noteras att de viltslag som representerar ett totalt jaktvärde överstigande 100 miljoner kronor också

jagas mer än en dag per år av genomsnittsjägaren (jämför Figur 1).

4.4. Några aspekter på jaktens fördelning

Vid sidan av tillgången på vilt, är jaktens fördelning över jägarna av intresse vid ett samhällsvetenskapligt betraktande. Tabell 9 ger en bild av förhållandena beträffande älgjakten i detta avseende. För landet som helhet var det mindre än hälften (cirka 42%) av älgjägarna som var nöjda med sin älgjakt i den meningen att man egentligen ville jaga älg lika mycket som man i realiteten gjorde. Detsamma gäller i de olika landsdelarna, och särskilt i Götaland, Svealand och Norra Norrland har andelen i denna mening nöjda älgjägare minskat sedan jaktåret 1986/87. En betydande andel av älgjägarna (cirka 13–18%) hade egentligen velat jaga älg något mindre eller betydligt mindre än vad man i verkligheten gjorde, en andel som synes ha minskat en hel del i Norra Norrland. Av tabellen framgår också en tendens att den andel av älgjägarna som egentligen hade velat jaga älg något mer eller betydligt mer än man faktiskt gjorde (cirka 38–45%) har ökat i jämförelse med jaktåret 1986/87, vilket sannolikt är en avspeglning av att älgstammen och därmed älgavskjutningen har minskat.

Tabell 10 visar samma sak som föregående tabell, men med avseende på all jakt (här kan ingen jämförelse göras med jaktåret 1986/87). Det ger en bild som är väsentligt annorlunda än den för enbart älgjakt. För landet som helhet, liksom genomgående för alla landsdelar, var det en knapp tredjedel av jägarna som var nöjd med omfattningen av sin jakt, det vill säga man jagade så mycket som man egentligen ville. Andelen jägare som egentligen hade velat jaga något mindre eller betydligt mindre än vad man i realiteten gjorde är väldigt liten, medan den andel som hade velat jaga något mer eller betydligt mer än man i verkligheten gjorde är desto större – omkring två tredjedelar av jägarna.

Figur 2. Totalt jaktvärde (brutto) för olika viltslag 2005/06 (baserat på fråga J33 och J34). Miljoner kronor. Ofyllda staplar representerar viltslag som inte skiljer sig signifikant från närmast intilliggande viltslag i figuren.

Tabell 9. Landsdelsvis fördelning av respondenter som jagat älg, avseende hur mycket de egentligen hade velat ägna sig åt älgjakt (fråga J47). Procentandelar 2005/06 med antal observationer inom parentes. Jämförande procentandelar 1986/87 i fetstil

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Betydligt mindre än jag i verkligheten gjorde	3.3% (16) 1%	3.6% (13) 2%	2.2% (4) 5%	3.6% (6) 3%	3.4% (41)
Något mindre än jag i verkligheten gjorde	13.4% (64) 11%	9.7% (35) 8%	16.3% (30) 16%	10.8% (18) 21%	12.5% (151)
Lika mycket som jag i verkligheten gjorde	42.3% (202) 59%	41.0% (148) 65%	42.4% (78) 47%	42.5% (71) 51%	41.8% (504)
Något mer än jag i verkligheten gjorde	31.8% (152) 20%	31.0% (112) 17%	25.5% (47) 23%	25.1% (42) 18%	29.5% (356)
Betydligt mer än jag i verkligheten gjorde	9.2% (44) 9%	14.7% (53) 8%	13.6% (25) 9%	18.0% (30) 7%	12.7% (153)
Totalt antal svar	100% (478)	100% (361)	100% (184)	100% (167)	100% (1205)

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

Tabell 10. Landsdelsvis fördelning av respondenter som jagat under jaktåret, avseende hur mycket de egentligen hade velat ägna sig åt jakt (fråga J39). Procentandelar 2005/06 med antal observationer inom parentes

	Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Betydligt mindre än jag i verkligheten gjorde	0.8% (5)	1.4% (6)	2.4% (5)	0.9% (2)	1.4% (20)
Något mindre än jag i verkligheten gjorde	1.5% (9)	1.0% (4)	3.8% (8)	3.2% (7)	1.9% (28)
Lika mycket som jag i verkligheten gjorde	28.5% (168)	23.9% (100)	32.7% (68)	30.8% (68)	28.1% (409)
Något mer än jag i verkligheten gjorde	38.8% (229)	42.2% (177)	31.3% (65)	34.8% (77)	38.0% (553)
Betydligt mer än jag i verkligheten gjorde	30.3% (179)	31.5% (132)	29.8% (62)	30.3% (67)	30.6% (446)
Totalt antal svar	100% (590)	100% (419)	100% (208)	100% (221)	100% (1456)

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

Hur mycket jägarna jagar är bland annat beroende av tillgången på jaktmöjligheter, vilka i sin tur delvis är beroende av i vad mån man som jägare är beredd att resa. Som bekant är priserna på jaktmarksarrenden oftast mycket högre i närheten av befolkningscentra än i glesbygden, vilket ju kan ses som en indikation på att resebenägenheten är relativt begränsad. Men i första hand gäller detta sannolikt vad som skulle kunna kallas jägarnas grundjakt. Däremot synes jägarna i tämligen stor utsträckning vara beredda att resa för att utvidga sin jakt, alltså få tillgång till annan jakt än den man redan har, vilket gäller för 39% av jägarna i landet (och för så mycket som 54% av de jägare i landet som enligt ovan hade velat jaga betydligt mer än man gjorde).

I reglering av älgstammen genom jakt ingår som bekant bedömningar vad gäller såväl antal älgar som kategori av älgar (vuxna respektive kalvar) som bör fällas. Lika bekant är det att den enskilde älgjägarens upplevelse av sin jakt oftast inte bara beror på om han/hon fäller någon älg (eller flera), utan också på vilken kategori av älg (älgar) det är. Tabell 11 visar älgjägarnas egna upplevelsemässiga preferenser härvidlag, där de olika alternativen är i stort sett lika vad avser köttmängd.

Av landets älgjägare är det en större andel som (under en eller flera jaktsäsonger) skulle föredra att fälla färre men i huvudsak vuxna älgar (alternativ 1 eller 2, cirka 58%), framför att fälla många älgar men att dessa till stor del består av kalvar (alternativ 3 eller 4, cirka 42%). I det stora hela är förhållandet detsamma i de olika landsdelarna, fastän preferensen för jakt med stor kalvandel verkar vara mindre i norr än i söder. En viktig sak man kan se i jämförelse med jaktåret 1986/87 är den ganska generella förskjutningen i jägarnas preferenser i riktning mot att fälla fler kalvar. Det kan dock noteras att det fortfarande är omkring 15% av älgjägarna i landet som helst skulle föredra att fälla enbart vuxna älgar (även om man då skulle fälla färre), alltså alternativ 1. Noteras kan också att i Norra Norrland har andelen av dessa jägare inriktade på enbart vuxna älgar minskat mer än i andra landsdelar sedan 1986/87 (från 38% till cirka 18%) till förmån för mer kalv i avskjutningen.

5. SLUTSATSER OCH DISKUSSION

Vilka slutsatser kan man dra av de resultat från den nya undersökning som presenterats ovan, gällande jaktåret 2005/06? Nedan följer några översiktliga slutsatser, formulerade främst med avseende på förändringar som har skett sedan jaktåret 1986/87.

Jakten har breddats. Generellt har andelen av landets jägare som ägnar sig åt älgjakt blivit större, och det gäller även andelen som ägnar sig åt jakt på annat vilt än älg. Andelen älgjägare av landsdelens totala jägarantal är fortfarande störst i Södra Norrland. Motsvarande gäller för andelen jägare som jagar annat vilt än älg i Götaland. Antalet jakt dagar har ökat för landets genomsnittsjägare, medan köttutbytet har minskat.

Jaktvärdemässigt är älgen fortfarande det viktigaste viltet, och älgjägarnas preferenser beträffande avskjutningens sammansättning har förflyttats i riktning mot en större kalvandel. Den andel av älgjägarna som skulle vilja ägna sig mer åt älgjakt än man faktiskt gör är större än tidigare. När det gäller all jakt skulle endast några få procent av jägarna vilja jaga mindre, och majoriteten skulle vilja jaga mer.

Bruttojaktvärdet för genomsnittsjägaren är högre än tidigare. Trots att antalet jaktkortslösare i landet är något lägre än tidigare, är det totala jaktvärdet i landet högre. Jaktvärdet domineras fortfarande av älg, rådjur, hare och skogsfågel, men har fått påtagliga inslag av vilt som tidigare var mindre vanliga, till exempel vildsvin.

Köttvärdets och rekreativvärdets respektive andelar av bruttojaktvärdet är i stort sett oförändrade. Jaktkostnaden andel av bruttojaktvärdet har blivit påtagligt högre, vilket betyder att nettojaktvärdets andel blivit i motsvarande grad mindre.

Det kan inte nog understrykas att det inte alls är unikt för jakt att värdet för den enskilda individen av att nyttja en resurs

Tabell 11. Landsdelsvis fördelning av respondenter som jagat älg, avseende vilken kategori av fällda älgar som skulle ge den största "jaktglädjen" (fråga J58). Procentandelar 2005/06 med antal observationer inom parentes. Jämförande procentandelar 1986/87 i fetstil

		Götaland	Svealand	Södra Norrland	Norra Norrland	Hela landet*
Alternativ 1	6 vuxna och ingen kalv	16.3% (77) 25%	13.6% (48) 23%	16.0% (29) 28%	17.7% (32) 38%	15.7% (189)
Alternativ 2	5 vuxna och 3 kalvar	34.8% (164) 43%	41.4% (146) 47%	50.3% (91) 53%	56.9% (103) 50%	42.4% (509)
Alternativ 3	4 vuxna och 6 kalvar	37.6% (177) 25%	33.4% (118) 23%	23.8% (43) 15%	19.3% (35) 10%	31.4% (377)
Alternativ 4	3 vuxna och 9 kalvar	11.3% (53) 7%	11.6% (41) 7%	9.9% (18) 4%	6.1% (11) 2%	10.5% (126)
Totalt antal svar		100% (471)	100% (353)	100% (181)	100% (181)	100% (1201)

*Värdena för hela landet baserar sig på fler observationer än summan av de fyra landsdelarnas observationer, eftersom ett fåtal respondenter inte uppgett sitt postnummer.

är högre än den kostnad han/hon betalar för nyttjandet (det vill säga att det finns ett mer eller mindre stort nettovärde, eller ett "konsumentöverskott" som det kallas i litteraturen). Liknande förhållande gäller för de flesta andra resurser. Om priset på allt sådant som vi konsumerar inkluderade hela konsumentöverskottet så skulle vi i princip vara likgiltiga mellan att ha eller inte ha dessa saker, eftersom vi inte skulle få något mervärde av att konsumera dem (Dolan & Lindsey, 1988). Värdet av jakten som det beräknats i denna rapport är alltså inte ett "pris" på jakten, utan ett uttryck för människors nytta av att kunna jaga. Ett annat exempel är sjukvården, där möjligheten att bli frisk vanligen är mer värd än den måttliga patientavgift (100–300 kronor; SKL, 2007) man betalar vid sjukbesöket. Det faktum att jägarna "får ut mer" av sin jakt än vad man betalar (att bruttojaktvärdet är högre än jaktkostnaderna) är således inte någon ekonomisk konstighet, och det utgör – i sig – heller inget hållbart argument för att priserna på exempelvis jaktarrenden skulle vara vare sig för låga eller för höga. Prisbildningen på jaktmarknaden ligger därför utanför ramarna för denna rapport, eftersom den fordrar analyser av såväl jaktens efterfråge- som utbudssida.

Att ekonomiskt värdera resurser av det slag som det jaktbara viltet representerar är av självklara skäl förenat med flera svårigheter. Respondenternas värdering är betingad ("contingent") på det scenario som beskrivs i frågeformuläret, vilket också innebär att resultaten egentligen endast kan användas i analysammanhang som är konsistenta med detta scenario. Vidare är scenariot av förklarliga skäl hypotetiskt, något som vissa kritiker av metoden betraktar som en nackdel eftersom det kan påverka respondenternas svar när det gäller värderingen. Samtidigt är metoden flexibel och medger skattning av det totala värdet, vilket är en fördel (Brännlund & Kriström, 1998). Vår bedömning är att "contingent valuation" är ett viktigt verktyg för kvantifiering av jaktvärden i samhällsekonomiska termer. Metoder av denna typ är enligt vår uppfattning omistliga om man på ett framgångsrikt sätt skall kunna integrera ekologi med forskning kring människors preferenser i samband med adaptiv förvaltning av vilt och fisk (Mattsson med flera, 2007).

REFERENSER

- Adaptiv förvaltning av vilt och fisk (2007). Hemsida för forskningsprogrammet adaptiv förvaltning av vilt- och fiskpopulationer. Information nedladdad den 18 november från <http://www.viltochfisk.se/>.
- Berrens R P, Bohara A K, Silva C L, Brookshire D & McKee M (2000). Contingent values for New Mexico instream flows: With tests of scope, group-size reminder and temporal reliability. *Journal of Environmental Management*, 58: 73-90.
- Bojö J (1985). *Kostnadsnyttoanalys av fjällnära skogar: Fallet Vålådalen*. Ekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm, Forskningsrapport.
- Brännlund R & Kriström B (1998). *Miljöekonomi*. Studentlitteratur, Lund.
- Carson R T (2004). *Contingent valuation – A comprehensive bibliography and history*. Edward Elgar, Cheltenham.
- Carson R T & Mitchell R C (1995). Sequencing and nesting in contingent valuation surveys. *Journal of Environmental Economics and Management*, 28: 155-173.
- Carson R T, Wright J L, Carson N, Alberini A & Flores N (1996). *A bibliography of contingent valuation studies and papers*. Natural Resources Damage Assessment, Inc., La Jolla.
- Carson R T, Hanemann W T, Kopp R J, Krosnick J A, Mitchell R C, Presser S, Ruud P A & Smith V K (1997). Temporal reliability of estimates from contingent valuation. *Land Economics*, 73: 151-163.
- Clawson M & Knetsch J L (1966). *Economics of outdoor recreation*. Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Dillman D A (2007). *Mail and internet surveys: The tailored design*. Second edition-2007 update. John Wiley, New York.
- Dolan E G & Lindsey D E (1988). *Economics*. The Dryden Press, Chicago.
- Ericsson G & Heberlein T (2002). *Fyra av fem svenskar stödjer jakt*. Fakta Skog, 2, SLU-Kontakt.
- Ericsson G, Eriksson T, Laitila T, Sandström C, Willebrand T & Öhlund G (2005). *Delrapport om jakt och fiske – Omfattning, betydelse och förvaltning*. FjällMistra-rapport, 14.
- von Essen H & Ericsson G (1999). *Älgjakt och skadskjutning under den första älgjaksveckan*. Viltforum, 2.
- Faustmann M (1849). Berechnung des Wertes, welchen Waldboden, sowie noch nicht haubare Holzbestände für die Waldwirtschaft besitzen. *Allgemeine Forst- und Jagtzeitung*, 25: 441-455.
- Field B C (2001). *Natural resource economics*. McGraw-Hill, Boston.
- Garrod G & Willis K G (1999). *Economic valuation of the environment – Methods and case studies*. Edward Elgar, Cheltenham.
- Gregory R (1955). An economic approach to multiple use. *Forest Science*, 1: 6-13.
- Hanemann W M, Johansson P O & Mattsson L (1992). Natural resources damages from Chernobyl. *Journal of Environmental and Resource Economics*, 2: 523-525.
- Hoehn J P & Loomis J B (1993). Substitution effects in the valuation of multiple environmental programs. *Journal of Environmental Economics and Management*, 25: 56-75.
- Holmertz G (1876). *Studier i skogstaxation*, Del 1. Norstedts, Stockholm.
- Ingemarson F, Claesson S & Thuresson T (2007). *Älg- och rådjursstammens kostnader och värden*. Skogsstyrelsen, Rapport 3, Jönköping.
- Jägareförbundet (2007). *Svenska Jägareförbundets viltövervakning*. Data om avskjutningsnivåer nedladdade den 18 november 2007 från www.jagareforbundet.se/forsk/viltrapportering/default.asp.
- Krutilla J & Fisher A (1975). *The economics of natural environments: Studies in the valuation of commodity and amenity resources*. Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Mattsson L (1985). Älgens ekonomiska betydelse – En förstudie. Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för Skogsekonomi, Mimeo.
- Mattsson L (1989). *Viltets jaktvärde – En ekonomisk analys*. Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för Skogsekonomi, Arbetsrapport 86.
- Mattsson L (1990a). Hunting in Sweden: Extent, economic values and structural problems. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 5: 563-573.
- Mattsson L (1990b). Moose management and the economic value of hunting – Towards bioeconomic analysis. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 5: 574-581.
- Mattsson L, Boman M, Ericsson, G, Paulrud, A, Laitila, T, Kriström, B & Brännlund, R (2007). Welfare foundations for efficient management of wildlife and fish resources for recreational use in Sweden. I Lovelock B (Red.), *Tourism and the consumption of wildlife: Hunting, shooting and sport fishing*. Routledge, London.
- Mattsson L, Gong P & Boman M (2003). Miljöekonomisk skogsforskning. I Lundgren L J (Red.), *Vägar till kunskap: Några aspekter på humanvetenskaplig och annan forskning*. Symposium, Stockholm.
- Mattsson L & Kriström B (1987). *Älgens jaktvärde – En ekonomisk analys baserad på 1985 års älgjakt i Västerbottens län*. Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för Skogsekonomi, Arbetsrapport 60.
- Mitchell R C & Carson R T (1989). *Using surveys to value public goods: The contingent valuation method*. Resources for the Future, Baltimore.
- Naturvårdsverket (2007). *Jaktregistret för jaktkort och jägar-examen*. Information nedladdad den 18 november 2007 från <http://www.naturvardsverket.se>. Ämne Jakt. Artikel Jakten i Sverige.
- Pindyck R S & Rubinfeld D L (1998). *Microeconomics*. Prentice-Hall Inc., New Jersey.
- Pressler M R (1860). Aus der Holz-zuwachslehre (zweiter Artikel). *Allgemeine Forst- und Jagtzeitung*, 36: 173-191.
- SFS (1987a). *SFS 1987: 259 – Jaktlag*. Jordbruksdepartementet, Stockholm.
- SFS (1987b). *SFS 1987: 905 – Jaktförordning*. Jordbruksdepartementet, Stockholm.
- SKL (2007). *Patientavgifter i öppen hälso- och sjukvård 2007*. Sveriges Kommuner och Landsting.
- Söderqvist T (1996). Ekonomisk värdering av miljön: Metoder och svenska erfarenheter. I SOU 1996: 117, *Expertrapport från skatteväxlingskommitten*. Fritzes, Stockholm.
- Whitehead J C & Hoban T J (1999). Testing for temporal reliability in contingent valuation with time for changes in factors affecting demand. *Land Economics*, 75(3): 453-465.
- Wibe S (1994). *Non-wood benefits in forestry – Survey of valuation studies*. Swedish University of Agricultural Sciences, Department of Forest Economics, Working Report 199.

EN UNDERSÖKNING OM VILT, JAKT OCH SKOG

Hej!

Om några dagar kommer vi att be dig om hjälp med en vetenskaplig undersökning. Du får då med posten ett frågeformulär angående dina uppfattningar i frågor som rör Vilt, Jakt och Skog. Undersökningen riktar sig till nästan 5000 slumpmässigt utvalda personer runt om i landet, och ingår i forskning som vi bedriver vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

Anledningen att vi skickar detta kort är att vi sedan tidigare vet att många människor i förväg vill veta att de kommer att bli kontaktade. Undersökningen är mycket viktig och berör många människor, och det är bara med din och andras hjälp som undersökningen kan bli framgångsrik. Den information vi får genom undersökningen är nödvändig för att man på bästa sätt skall kunna hantera frågor som rör Vilt, Jakt och Skog.

Är det något du redan nu undrar över är du välkommen att kontakta oss.

Med bästa hälsningar!

Leif Mattsson Mattias Boman Göran Ericsson
Professor Docent Docent

Institutionen för skoglig zoekologi
SLU, 901 83 Umeå. Tel: 090-786 82 18
E-post: survey@szoek.slu.se

B

Bilaga 1b: Följebrev till första utskick av frågeformulär

Institutionen för skoglig zoekologi

Juni 2006

Hej!

Vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) gör vi en vetenskaplig undersökning i syfte att få bättre kunskap i frågor om Vilt, Jakt och Skog. Det är då mycket viktigt att få information från människor som är direkt berörda. De som vi riktar oss till är antingen jägare, eller skogsägare, eller både jägare och skogsägare.

Genom ett slumpmässigt urval bland dessa kategorier har du blivit en av de nästan 5000 personer runt om i Sverige som vi mycket gärna vill ha med i denna undersökning. Vi ber dig att besvara det frågeformulär som du nu fått. För att vi ska få tillräcklig information från de olika kategorierna är det viktigt att just du svarar.

Vi försäkrar dig att all information som du lämnar behandlas helt konfidentiellt. Det nummer som finns angivet på frågeformulärets baksida är endast till för att kunna stryka dig från adresslistan när vi fått svar från dig – på så sätt slipper du påminnelser.

Resultaten kommer att rapporteras i form av genomsnittssiffror etc. för mycket stora grupper av människor inom nämnda kategorier (dina och andra enskilda personers svar kan alltså inte utläsas). På så sätt blir resultaten intressanta i ett större sammanhang. Resultaten kommer att göras tillgängliga för alla som har intresse i frågor om Vilt, Jakt och Skog.

Vi vill mycket gärna att du besvarar frågeformuläret och sänder tillbaka det i bifogade portofria svarskuvert inom en vecka. Du hjälper oss då med en undersökning som är mycket viktig!

Är det något i undersökningen du vill fråga om, så är du mycket välkommen att kontakta oss.

På förhand ett stort tack för din värdefulla medverkan!

Med bästa hälsningar!

Leif Mattsson
Professor

Mattias Boman
Docent

Göran Ericsson
Docent

Postadress

901 83 Umeå

Tel.

090-786 82 18

Fax

090-786 81 62

E-post

survey@szoek.slu.se

Bilaga 1c: Första påminnelse: Kombinerat tack- och påminnelsekort

EN UNDERSÖKNING OM VILT, JAKT OCH SKOG

Hej!

För cirka en vecka sedan mottog du ett frågeformulär, som ingår i en vetenskaplig undersökning om Vilt, Jakt och Skog. Ditt namn drogs slumpmässigt bland jägare och skogsägare i Sverige.

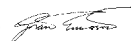
Om du redan har besvarat frågeformuläret och skickat tillbaka det till oss tackar vi dig för det. Om du däremot ännu inte besvarat frågeformuläret ber vi dig att göra det snarast. Din medverkan är mycket viktig! Du tillhör en grupp som utvalts för att representera jägare och/eller skogsägare, och därför är just dina svar mycket viktiga. Vi kan inte ersätta din medverkan med någon annan.

Är det något i undersökningen du vill fråga om, så är du mycket välkommen att kontakta oss. Tack för hjälpen!

Med vänliga hälsningar

Leif Mattsson
Professor

Mattias Boman
Docent

Göran Ericsson
Docent

Institutionen för skoglig zoekologi
SLU, 901 83 Umeå. Tel: 090-786 82 18
E-post: survey@szoek.slu.se

B

Bilaga 1d: Andra påminnelse

Institutionen för skoglig zoekologi

Juni 2006

Hej!

För en tid sedan skickade vi ett frågeformulär till dig, som ingår i en viktig undersökning om Vilt, Jakt och Skog. Det sändes ut till cirka 5000 jägare och skogsägare runt om i Sverige. Vad vi vet så har du ännu inte besvarat det.

Från dem som hittills skickat in sina svar framgår det att frågor kring Vilt, Jakt och Skog berör både jägare och skogsägare, oavsett bakgrund, intresse och var man bor i landet. Av svaren att döma är vi övertygade om att den vetenskapliga undersökningen kommer att bli ett viktigt underlag för hur vi i framtiden kommer att hantera dessa frågor.

Vi hör nu av oss till dig igen för att påpeka att det är viktigt att också du besvarar frågeformuläret. Din medverkan behövs för att vi ska få ett pålitligt resultat, som verkligen återger vad jägare och skogsägare tycker. Genom att skicka frågeformuläret till ett stort antal slumpmässigt valda personer får vi ett tillförlitligt resultat, men det krävs att så gott som alla deltar i undersökningen. Därför är din medverkan viktig!

Låt oss påminna om hur undersökningen går till. Det finns ett nummer på frågeformuläret, så att vi kan stryka dig från adresslistan när ditt svar kommer in. Ditt namn kan aldrig sammankopplas med dina svar. Att skydda din anonymitet är mycket viktigt för oss, liksom för det universitet där vi jobbar som forskare.

Vi ber dig att du snarast fyller i och skickar tillbaka frågeformuläret i bifogade portofria svarskuvert. Vi bifogar ett nytt frågeformulär och ett nytt svarskuvert i den händelse de tidigare skulle ha kommit bort. Om du av någon anledning inte vill delta i undersökningen ber vi dig att ändå skicka det obesvarade frågeformuläret i det bifogade svarskuvertet till oss.

Om du redan har besvarat och sänt tillbaka frågeformuläret, kan du naturligtvis bortse från denna påminnelse. Är det något i undersökningen du vill fråga om, så är du mycket välkommen att kontakta oss.

Tack för din medverkan!

Bästa hälsningar,

Leif Mattsson
Professor

Mattias Boman
Docent

Göran Ericsson
Docent

Postadress

901 83 Umeå

Tel.

090-786 82 18

Fax

090-786 81 62

E-post

survey@szooek.slu.se

EN UNDERSÖKNING OM VILT, JAKT OCH SKOG

Detta är en undersökning om jägares och skogsägares inställning till vilt och jakt. Dina svar är konfidentiella och kommer inte att kunna spåras till dig. Vi är mycket tacksamma för att du tar dig tid, så att vi får en bättre kunskap om vad man tycker i dessa frågor. Vi ber dig att läsa texten noggrant. Besvara frågorna så gott du kan. Din medverkan är mycket värdefull. Tack på förhand!

Posta dina svar i bifogat kuvert inom en vecka. Portot är betalt.

I det första avsnittet möter du några allmänna frågor om jakt och vilt.

J1. Jagade någon av dina föräldrar när du växte upp?

- 1 Ja, min pappa
- 2 Ja, min mamma
- 3 Nej, ingen av mina föräldrar jagade

J2. Har du avlagt prov för jägarexamen?

- 1 Ja, hela jägarexamen
- 2 Ja, del av jägarexamen
- 3 Nej

J3. Äger du jakthund?

- 1 Ja
- 2 Nej

J4. Tillhör du någon jägarorganisation?

- 1 Ja, Svenska Jägareförbundet
- 2 Ja, Jägarnas Riksförbund
- 3 Nej

J5. Är du jägare, skogsägare, eller både jägare och skogsägare?

- 1 Både jägare och skogsägare → Bedrivs jakt på din skogsfastighet?
 - 1 Ja
 - 2 Nej

- 2 Enbart skogsägare → Bedrivs jakt på din skogsfastighet?
 - 1 Ja
 - 2 Nej

- 3 Enbart jägare → **Hoppa till fråga J8 på sidan 3**

J6. Hur stor areal omfattar skogsmarken på din fastighet?

Cirka _____ hektar

J7. Är det något eller några viltslag du tycker det finns för lite av eller för mycket av på din skogsfastighet? Svara endast för viltslag som kan vara aktuella för den del av landet där din skogsfastighet finns.

Markera med kryss på den eller de rader som passar in på dig och din skogsfastighet.

	Alldeles för lite	Något för lite	Lagom	Något för mycket	Alldeles för mycket
Älg	☐	☐	☐	☐	☐
Rådjur	☐	☐	☐	☐	☐
Vildsvin	☐	☐	☐	☐	☐
Kronhjort	☐	☐	☐	☐	☐
Dovhjort	☐	☐	☐	☐	☐
Hare	☐	☐	☐	☐	☐
Räv	☐	☐	☐	☐	☐
Grävling	☐	☐	☐	☐	☐
Skogsfågel	☐	☐	☐	☐	☐
Sjöfågel	☐	☐	☐	☐	☐
Kråkfåglar	☐	☐	☐	☐	☐
Björn	☐	☐	☐	☐	☐
Lodjur	☐	☐	☐	☐	☐
Varg	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐

J8. Hur långt har du från din bostad till...?**Markera med ett kryss på den eller de rader som passar in på dig!**

	0-10 km	11-50 km	51-100 km	101-150 km	151-200 km	Mer än 200 km
...mitt viktigaste jaktområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...skogsfastighet som jag äger	☐	☐	☐	☐	☐	☐

J9. Hur omfattande är alla typer av betesskador av vilt på skogen idag?**Markera med ett kryss på den eller de rader som passar in på dig!**

	Obetydliga skador	Lätta skador	Måttliga skador	Medelsvåra skador	Svåra skador	Vet inte
På mitt viktigaste jaktområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På skogsfastighet som jag äger	☐	☐	☐	☐	☐	☐

J10. Hur omfattande är betesskadorna av älg på skogen idag?**Markera med ett kryss på den eller de rader som passar in på dig!**

	Obetydliga skador	Lätta skador	Måttliga skador	Medelsvåra skador	Svåra skador	Vet inte
På mitt viktigaste jaktområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På skogsfastighet som jag äger	☐	☐	☐	☐	☐	☐

J11. Hur stor risk tror du det är att bete av vilt på skogen påverkar skogsägaren ekonomiskt i framtiden?**Markera med ett kryss på den eller de rader som passar in på dig!**

	Obefintlig risk	Liten risk	Stor risk	Mycket stor risk	Vet inte
På mitt viktigaste jaktområde	☐	☐	☐	☐	☐
På skogsfastighet som jag äger	☐	☐	☐	☐	☐

J12. Hur många dagar under de senaste 12 månaderna ägnade du dig åt viltvård genom att förbättra tillgången på föda, vatten, skydd etc. för viltet?

Markera med ett kryss på den eller de rader som passar in på dig!

	0 dagar	1-2 dagar	3-4 dagar	5-10 dagar	11-20 dagar	Mer än 20 dagar
På mitt viktigaste jaktområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På skogsfastighet som jag äger	☐	☐	☐	☐	☐	☐

J13. Hur ofta möter du människor som inte tycker om jakt?

- 1 Aldrig
- 2 Ganska sällan
- 3 Ganska ofta
- 4 Mycket ofta

J14. Hur ofta under ditt liv har du deltagit i jakt med jaktvapen i hand?

- 1 Ofta
- 2 Sällan
- 3 Någon enstaka gång
- 4 Aldrig → *Hoppa till fråga G1 på sidan 19*

Vi frågar nu om dina allmänna erfarenheter av jakt.

J15. Ungefär hur gammal var du när du jagade första gången?

Jag var _____ år gammal.

J16. Vem tog dig med på din första jakt?

- 1 Min pappa
- 2 Min mamma
- 3 Annan släkting
- 4 Kamrat eller bekant
- 5 Ingen, var ensam

J17. Är du medlem i någon form av jaktlag?

- 1 Nej
- 2 Ja → Hur många personer ingår i det jaktlag som är viktigast för dig?

_____ personer.

J18. Har du något förtroendeuppdrag i ett jaktlag?

- 1 Nej
2 Ja → Vilket? 1 Jaktledare
2 Hundförare
3 Annat

J19. Vilken sorts jakt har du ägnat dig åt under ditt jägarliv?

- 1 Både älgjakt och jakt på annat vilt → Under hur många år totalt? Cirka _____ år
→ Hur många älgar har du själv fällt totalt? Cirka _____ älgar
2 Enbart älgjakt → Under hur många år totalt? Cirka _____ år
→ Hur många älgar har du själv fällt totalt? Cirka _____ älgar
3 Enbart jakt på annat vilt än älg → Under hur många år totalt? Cirka _____ år

J20. Hur viktigt är det för dig att du själv lyckas fälla vilt när du jagar?

- 1 Mycket viktigt
2 Ganska viktigt
3 Inte speciellt viktigt
4 Inte alls viktigt

J21. Har du jagat de senaste 12 månaderna?

- 1 Ja
2 Nej → *Hoppa till fråga G1 på sidan 19*

Vi frågar nu om all jakt som du bedrivit under de senaste 12 månaderna, d.v.s. juli 2005 – juni 2006.

J22. Hur stort är ditt viktigaste jaktområde?

_____ hektar

J23. Hur många år har du jagat på ditt viktigaste jaktområde?

_____ år

J24. Ingår fastighet som du själv äger i ditt viktigaste jaktområde?

- 1 Ja
2 Nej

J25. Består ditt viktigaste jaktområde till största delen av skogsmark?

- 1 Ja
2 Nej

J26. Är det något eller några viltslag du tycker det finns för lite av eller för mycket av på ditt viktigaste jaktområde? Svara endast för viltslag som kan vara aktuella för den del av landet där jaktområdet finns.

Markera med kryss på den eller de rader som passar in på dig och ditt jaktområde.

	Alldeles för lite	Något för lite	Lagom	Något för mycket	Alldeles för mycket
Älg	☐	☐	☐	☐	☐
Rådjur	☐	☐	☐	☐	☐
Vildsvin	☐	☐	☐	☐	☐
Kronhjort	☐	☐	☐	☐	☐
Dovhjort	☐	☐	☐	☐	☐
Hare	☐	☐	☐	☐	☐
Räv	☐	☐	☐	☐	☐
Grävling	☐	☐	☐	☐	☐
Skogsfågel	☐	☐	☐	☐	☐
Fältfågel	☐	☐	☐	☐	☐
Sjöfågel	☐	☐	☐	☐	☐
Kråkfåglar	☐	☐	☐	☐	☐
Björn	☐	☐	☐	☐	☐
Lodjur	☐	☐	☐	☐	☐
Varg	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐
Annat vilt Vilket?: _____	☐	☐	☐	☐	☐

J27. Vilken sorts jakt har du ägnat dig åt under de senaste 12 månaderna?

1 Både älgjakt och jakt på annat vilt

2 Enbart älgjakt →

Varför jagade du inget annat vilt än älg?

1 Är inte tillräckligt intresserad

2 Har inte kunnat skaffa jaktmark

3 Det kostar för mycket pengar

4 Älgjakten tog för mycket tid

5 Annan orsak → Vilken? _____

3 Enbart jakt på annat vilt än älg →

Varför jagade du inte älg?

1 Är inte tillräckligt intresserad av älgjakt

2 Har inte kunnat få plats i något älgjaktlag

3 Älgjakt kostar för mycket pengar

4 Min jakt på annat vilt tog för mycket tid

5 Annan orsak → Vilken? _____

J28. Hur många dagar totalt har du jagat de senaste 12 månaderna?

Cirka _____ dagar

J29. Nu undrar vi vilka viltslag du jagat under de senaste 12 månaderna. Vi ber dig ange hur många djur du själv fällde, uppskatta hur mycket viltkött du fick med dig hem (även från vilt du inte själv fällde), samt försöka uppskatta hur många av det totala antalet jaktdagar som du ägnat åt olika viltslag.
Fyll i de rutor som passar in på dig.

	Antal själv fällda djur	Ungefärlig mängd kött i kilo	Ungefärligt antal jaktdagar
Klövvt			
Älg; både vuxna och årskalvar	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Älg; årskalvar	<input type="text"/>		
Rådjur	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vildsvin	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kronhjort	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Dovhjort	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Småvilt			
Hare	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Räv, grävling	<input type="text"/>		<input type="text"/>
Skogsfågel	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Fältfågel	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Sjöfågel	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kråkfåglar	<input type="text"/>		<input type="text"/>
Stora rovdjur			
Björn	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Lodjur	<input type="text"/>		<input type="text"/>
Annat vilt			
Vilket?: _____	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

J30. Hur mycket betalade du totalt i arrende för din jaktmark under de senaste 12 månaderna?

_____ kr → Av totalarrendet, betalade du en särskild del för älgjakt?

1 Nej

2 Ja _____ kr för älgjakten

→ Av totalarrendet, betalade du en särskild del för jakt på annat vilt än älg?

1 Nej

2 Ja _____ kr för jakt på annat vilt än älg

J31. Förutom arrendekostnader hade du troligen också andra kostnader för jakten på specifika viltslag under de senaste 12 månaderna (t.ex. fällavgifter, korttidsjakt, resor etc.). Vi ber dig att ange sådana kostnader. Fyll i de rutor som passar in på dig.

Kostnader i kr

Klövvt

Älg

Rådjur

Vildsvin

Kronhjort

Dovhjort

Småvilt

Hare

Räv, grävling

Skogsfågel

Fälthågel

Sjöfågel

Kråkfåglar

Stora rovdjur

Björn

Lodjur

Annat vilt

Vilket?: _____

J32. Här ber vi dig tänka igenom och summera alla de olika typer av kostnader för jakten som du har. Räkna ihop alla kostnader som du angivit i de två föregående frågorna samt eventuella ytterligare jaktkostnader (t.ex. utrustning, ammunition, statliga jaktkortet, etc.).

Hur mycket kostade jakten under de senaste 12 månaderna dig totalt?

_____ kr

J33. Tänk dig in i att all din jakt även fortsättningsvis skulle bli som under de senaste 12 månaderna. Du skulle alltså jaga lika många dagar och fälla ungefär lika mycket vilt etc. Men tänk dig också att dina totala kostnader för jakten ökade.

Hur stora skulle då Dina totala kostnader för all din jakt maximalt få bli per år innan du beslutade att inte jaga alls?

Markera med ett kryss.

☐ 0-199 kr	☐ 3000-3499 kr	☐ 16000-17999 kr
☐ 200-399 kr	☐ 3500-3999 kr	☐ 18000-19999 kr
☐ 400-599 kr	☐ 4000-4499 kr	☐ 20000-21999 kr
☐ 600-799 kr	☐ 4500-4999 kr	☐ 22000-23999 kr
☐ 800-999 kr	☐ 5000-5999 kr	☐ 24000-25999 kr
☐ 1000-1199 kr	☐ 6000-6999 kr	☐ 26000-27999 kr
☐ 1200-1399 kr	☐ 7000-7999 kr	☐ 28000-29999 kr
☐ 1400-1599 kr	☐ 8000-8999 kr	☐ 30000-31999 kr
☐ 1600-1799 kr	☐ 9000-9999 kr	☐ 32000-33999 kr
☐ 1800-1999 kr	☐ 10000-11999 kr	☐ 34000-35999 kr
☐ 2000-2499 kr	☐ 12000-13999 kr	☐ 36000-37999 kr
☐ 2500-2999 kr	☐ 14000-15999 kr	☐ 38000-40000 kr
		☐ Mer än 40000 kr

_____ kr)

J34. Tänk dig att betydelsen för dig av all den jakt du bedrev under de senaste 12 månaderna skulle motsvara 100 poäng totalt. Fördela dessa poäng på de viltslag du jagade. Ju viktigare ett viltslag var för dig desto mer poäng ger du det. Totalsumman bör alltså bli 100 poäng.

Fyll i de rutor som passar in på dig.

	Poäng
Klövilt	
Älg	<input type="text"/>
Rådjur	<input type="text"/>
Vildsvin	<input type="text"/>
Kronhjort	<input type="text"/>
Dovhjort	<input type="text"/>
Småvilt	
Hare	<input type="text"/>
Räv, grävling	<input type="text"/>
Skogsfågel	<input type="text"/>
Fältfågel	<input type="text"/>
Sjöfågel	<input type="text"/>
Kråkfåglar	<input type="text"/>
Stora rovdjur	
Björn	<input type="text"/>
Lodjur	<input type="text"/>
Annat vilt	
Vilket?: _____	<input type="text"/>

J35. Försök att tänka dig in i att du inte jagade, men att du blev erbjuden att köpa precis den mängd viltkött (inte mer och inte heller mindre, samt av samma kvalitet) som du i verkligheten fick från din jakt under de senaste 12 månaderna.

Hur mycket skulle du då kunna tänka dig att maximalt betala för det viltköttet räknat i kronor per kilo?

Fyll i de rutor som passar in på dig.

	Kr per kilo
Klövvt	
Älg	<input type="text"/>
Rådjur	<input type="text"/>
Vildsvin	<input type="text"/>
Kronhjort	<input type="text"/>
Dovhjort	<input type="text"/>
Småvilt	
Hare	<input type="text"/>
Skogsfågel	<input type="text"/>
Fälthågel	<input type="text"/>
Sjöfågel	<input type="text"/>
Stora rovdjur	
Björn	<input type="text"/>
Annat vilt	
Vilket?: _____	<input type="text"/>

J36. Skulle du vara beredd att resa mer inom Sverige för att få tillgång till annan jakt än den du redan har?

1 Nej

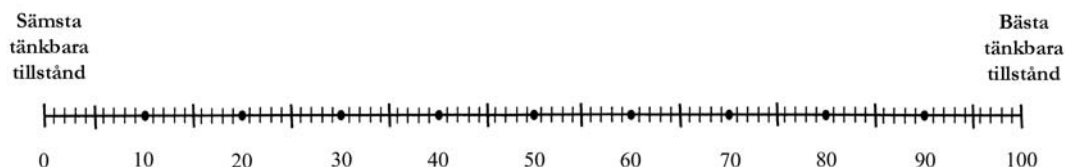
2 Ja → I vilket län skulle du då helst vilja jaga? _____

→ Vad skulle du då helst vilja jaga? _____

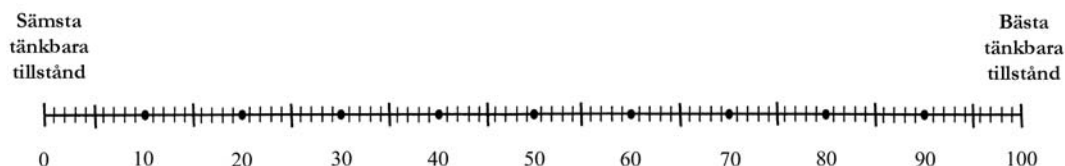
Jakten kan ha betydelse för hälsotillståndet. För att man ska förstå hur bra eller dåligt ett hälsotillstånd är, har vi i de två följande frågorna ritat upp en skala (ungefär som en linjal), där bästa tänkbara hälsotillstånd har värdet 100 och sämsta tänkbara hälsotillstånd har värdet 0.

I följande två frågor vill vi att du på en sådan skala markerar med ett kryss hur bra eller dåligt ditt hälsotillstånd är i olika situationer, enligt din egen uppfattning.

- J37. Hur bra eller dåligt är ditt hälsotillstånd idag, enligt din egen uppfattning?**
Markera med ett kryss på skalan.

- J38. Hur bra eller dåligt skulle ditt hälsotillstånd vara idag om du inte hade haft möjlighet att jaga under de senaste 12 månaderna, enligt din egen uppfattning?**
Markera med ett kryss på skalan.

- J39. Hur mycket hade du egentligen velat ägna dig åt jakt under de senaste 12 månaderna, om du helt och hållet själv hade kunnat bestämma omfattningen av din jakt?**

- 1 Betydligt mindre än jag i verkligheten gjorde
- 2 Något mindre än jag i verkligheten gjorde
- 3 Lika mycket som jag i verkligheten gjorde
- 4 Något mer än jag i verkligheten gjorde
- 5 Betydligt mer än jag i verkligheten gjorde

- J40. Finns det utrymme för en ökning av antalet jägare på ditt viktigaste jaktområde?**

- 1 Ja, det finns utrymme för fler jägare
- 2 Nej, det är lagom många jägare som det är
- 3 Nej, det är redan för många jägare

- J41. Finns det utrymme för en ökning av antalet jägare i den kommun där du har ditt viktigaste jaktområde?**

- 1 Ja, det finns utrymme för fler jägare
- 2 Nej, det är lagom många jägare som det är
- 3 Nej, det är redan för många jägare

J42. Var du med i något jaktlag som jagade älg under de senaste 12 månaderna?

- 1 Ja, ett jaktlag
- 2 Ja, två eller flera jaktlag
- 3 Nej, jag jagade älg ensam
- 4 Nej, jag jagade inte alls älg → *Hoppa till fråga G1 på sidan 19*

Till dig som jagade älg under de senaste 12 månaderna (juli 2005 – juni 2006) ställer vi nu några ytterligare frågor om älgjakten.

Om du jagade med två eller flera jaktlag som jagade älg ber vi dig beakta endast jakten med det jaktlag som var viktigast för dig.

Om du jagade älg ensam ber vi dig svara för dig själv, d.v.s. för ditt "enpersons-jaktlag".

**J43. Hur många jägare ingår i jaktlaget som du jagade älg med?
*Räkna endast med ordinarie jägare, inte tillfälliga jaktgäster.***

_____jägare

J44. Vad anser du om antalet jägare i jaktlaget?

- 1 Vi skulle kunna vara betydligt fler
- 2 Vi skulle kunna vara något fler
- 3 Vi är lagom många
- 4 Vi skulle helst vara något färre
- 5 Vi skulle helst vara betydligt färre

J45. Denna fråga besvarar du om du förvärvsarbetar. På vilket eller vilka sätt fick du tid för att jaga älg de senaste 12 månaderna? Ange i vilken omfattning du använde helgdagar, tog ut semester, eller tog tjänstledigt utan lön för att jaga älg.

Helgdagar: _____ dagar

Semester: _____ dagar

Tjänstledighet: _____ dagar

J46. Under hur många dagar totalt jagades det älg på lagets mark de senaste 12 månaderna? Räkna med alla dagar som jaktmarken besöktes av någon, några eller alla jaktlagsmedlemmar för älgjakt.

Cirka _____ dagar

J47. Hur mycket hade du själv egentligen velat ägna dig åt älgjakt under de senaste 12 månaderna, om du helt och hållet själv hade kunnat bestämma omfattningen av din älgjakt?

1 Betydligt mindre än jag i verkligheten gjorde

2 Något mindre än jag i verkligheten gjorde

Vad hade du då i första hand velat göra i stället för någon/några älgjaktsdagar?

1 Jaga annat vilt än älg

2 Idka annat friluftsliv än jakt

3 Vara hemma med familjen

4 Annat → Vad? _____

3 Lika mycket som jag i verkligheten gjorde

4 Något mer än jag i verkligheten gjorde

5 Betydligt mer än jag i verkligheten gjorde

Vad hade du då i första hand velat minska på för att få någon/några extra älgjaktsdagar?

1 Annan jakt än älgjakt

2 Annat friluftsliv än jakt

3 Familjeliv hemma

4 Annat → Vad? _____

J48. Var ligger marken där du och ditt jaktlag jagar älg?

Län: _____

Kommun: _____

J49. Hur stor mark disponerar ditt jaktlag för älgjakt?

Cirka _____ hektar

J50. Hur bedömer du att tillgången på älg var på er mark de senaste 12 månaderna?

1 Mycket bra

2 Ganska bra

3 Tillfredsställande

4 Ganska dålig

5 Mycket dålig

J51. Hur stor tilldelning av vuxna älgar hade ditt jaktlag de senaste 12 månaderna?

Cirka _____ vuxna älgar (tjurar/kor/"fjolingar")

J52. Hade ditt jaktlag fri avskjutning av årskalvar de senaste 12 månaderna?

1 Ja

2 Nej → Hur stor var tilldelningen? Cirka _____ årskalvar

J53. Hur många älgar fällde ditt jaktlag de senaste 12 månaderna?

Cirka _____ vuxna älgar (tjurar/kor/"fjolingar")

Cirka _____ årskalvar

J54. Hur många älgar fällde jaktlaget de dagar som du deltog i älgjakten?

Cirka _____ vuxna älgar (tjurar/kor/"fjolingar")

Cirka _____ kalvar (årskalvar)

J55. Denna fråga besvarar du om ni inte fällde hela älgtilldelningen. Vad var den främsta orsaken till att ni inte fällde alla de älgar ni tilldelades?

1 Älgtilldelningen var för stor i förhållande till älgtillgången

2 Vi hann inte med att fälla hela älgtilldelningen

3 Annan orsak → Vilken? _____

**J56. Hur bedömer du nyttan för jägarna av de olika metoder som idag används för inventering i samband med älgförvaltning?
*Markera med ett kryss på respektive rad!***

	Liten nytta	Måttlig nytta	Stor nytta	Vet inte
Flyginventering	☐	☐	☐	☐
Älgobs	☐	☐	☐	☐
Älgbetesinventering (ÄBIN)	☐	☐	☐	☐
Spillningsinventering	☐	☐	☐	☐
Spårning	☐	☐	☐	☐
Avskjutningsstatistik	☐	☐	☐	☐

J57. Vad är den främsta orsaken till att du jagar älg?

1 Älgjakten ger mycket spänning

2 Älgjakten ger mycket kött

3 Älgjakten ger en stor naturupplevelse

4 Älgjakten ger goda möjligheter att umgås med släktingar och/eller vänner

5 Annan orsak → Vilken? _____

J58. Den ”jaktglädje” olika älgjägare känner beror ju inte bara på hur många älgar de fäller, utan bland annat också på vilken sorts älgar som fälls. Tänk dig in i att du skulle ha de fyra olika alternativ som presenteras nedan beträffande antal älgar fördelade på vuxna djur och kalvar som du fäller under en eller flera jaktsäsonger.

Vilket alternativ skulle ge dig den största ”jaktglädjen”?

- 1 6 vuxna och ingen kalv
- 2 5 vuxna och 3 kalvar
- 3 4 vuxna och 6 kalvar
- 4 3 vuxna och 9 kalvar

J59. Hur viktigt är det för dig att du själv lyckas fälla älg när du jagar?

- 1 Mycket viktigt
- 2 Ganska viktigt
- 3 Inte speciellt viktigt
- 4 Inte alls viktigt

J60. Du har tidigare angett hur stora kostnader du hade för den jakt du bedrev under de senaste 12 månaderna. Tänk dig in i att den älgjakt som gäller för dig bedrivs på samma sätt som under de senaste 12 månaderna. Du skulle alltså ingå i samma jaktlag, du skulle jaga älg lika mycket, älgtilgången skulle vara densamma, liksom det antal älgar av olika ålder och kön som du och laget fällde. Men tänk dig också att dina kostnader för just älgjakten ökade (dina eventuella kostnader för jakt på annat vilt skulle dock vara oförändrade).

Hur stora skulle då dina totala älgjaktskostnader maximalt få bli per år innan du beslutade att inte alls delta i älgjakten?

Markera med ett kryss.

☐ 0-199 kr	☐ 3000-3499 kr	☐ 16000-17999 kr
☐ 200-399 kr	☐ 3500-3999 kr	☐ 18000-19999 kr
☐ 400-599 kr	☐ 4000-4499 kr	☐ 20000-21999 kr
☐ 600-799 kr	☐ 4500-4999 kr	☐ 22000-23999 kr
☐ 800-999 kr	☐ 5000-5999 kr	☐ 24000-25999 kr
☐ 1000-1199 kr	☐ 6000-6999 kr	☐ 26000-27999 kr
☐ 1200-1399 kr	☐ 7000-7999 kr	☐ 28000-29999 kr
☐ 1400-1599 kr	☐ 8000-8999 kr	☐ 30000-31999 kr
☐ 1600-1799 kr	☐ 9000-9999 kr	☐ 32000-33999 kr
☐ 1800-1999 kr	☐ 10000-11999 kr	☐ 34000-35999 kr
☐ 2000-2499 kr	☐ 12000-13999 kr	☐ 36000-37999 kr
☐ 2500-2999 kr	☐ 14000-15999 kr	☐ 38000-40000 kr
		☐ Mer än 40000 kr

(Ange beloppet:

_____ kr)

J61. Tänk dig nu in i att älgtillgången och älgtilldelningen på er mark skulle vara dubbelt så stor som under de senaste 12 månaderna (antalet jägare i laget skulle dock vara detsamma).

**Hur stora skulle då dina totala älgjaktskostnader maximalt få bli per år innan du beslutade att inte alls delta i älgjakten?
*Markera med ett kryss.***

☐ 0-199 kr	☐ 3000-3499 kr	☐ 16000-17999 kr
☐ 200-399 kr	☐ 3500-3999 kr	☐ 18000-19999 kr
☐ 400-599 kr	☐ 4000-4499 kr	☐ 20000-21999 kr
☐ 600-799 kr	☐ 4500-4999 kr	☐ 22000-23999 kr
☐ 800-999 kr	☐ 5000-5999 kr	☐ 24000-25999 kr
☐ 1000-1199 kr	☐ 6000-6999 kr	☐ 26000-27999 kr
☐ 1200-1399 kr	☐ 7000-7999 kr	☐ 28000-29999 kr
☐ 1400-1599 kr	☐ 8000-8999 kr	☐ 30000-31999 kr
☐ 1600-1799 kr	☐ 9000-9999 kr	☐ 32000-33999 kr
☐ 1800-1999 kr	☐ 10000-11999 kr	☐ 34000-35999 kr
☐ 2000-2499 kr	☐ 12000-13999 kr	☐ 36000-37999 kr
☐ 2500-2999 kr	☐ 14000-15999 kr	☐ 38000-40000 kr
		☐ Mer än 40000 kr
(Ange beloppet:
_____ kr)

J62. Tänk dig nu istället in i att älgtillgången och älgtilldelningen på er mark skulle vara hälften så stor som under de senaste 12 månaderna (antalet jägare i laget skulle dock vara detsamma).

**Hur stora skulle då dina totala älgjaktskostnader maximalt få bli per år innan du beslutade att inte alls delta i älgjakten?
*Markera med ett kryss.***

☐ 0-199 kr	☐ 3000-3499 kr	☐ 16000-17999 kr
☐ 200-399 kr	☐ 3500-3999 kr	☐ 18000-19999 kr
☐ 400-599 kr	☐ 4000-4499 kr	☐ 20000-21999 kr
☐ 600-799 kr	☐ 4500-4999 kr	☐ 22000-23999 kr
☐ 800-999 kr	☐ 5000-5999 kr	☐ 24000-25999 kr
☐ 1000-1199 kr	☐ 6000-6999 kr	☐ 26000-27999 kr
☐ 1200-1399 kr	☐ 7000-7999 kr	☐ 28000-29999 kr
☐ 1400-1599 kr	☐ 8000-8999 kr	☐ 30000-31999 kr
☐ 1600-1799 kr	☐ 9000-9999 kr	☐ 32000-33999 kr
☐ 1800-1999 kr	☐ 10000-11999 kr	☐ 34000-35999 kr
☐ 2000-2499 kr	☐ 12000-13999 kr	☐ 36000-37999 kr
☐ 2500-2999 kr	☐ 14000-15999 kr	☐ 38000-40000 kr
		☐ Mer än 40000 kr
(Ange beloppet:
_____ kr)

Här ber vi dig till sist om lite bakgrundsinformation.

G1. Var bor du idag?

- 1 På bondgård
- 2 På landsbygden, men inte på bondgård
- 3 Ort med färre än 2000 invånare
- 4 Ort med 2000-10 000 invånare
- 5 Ort med 10 001-150 000 invånare
- 6 Stockholm, Göteborg, eller Malmö

G2. Vilket är postnumret till din hemadress? *Skriv på raden.*

G3. Har du eller din familj kor, hästar, får eller höns?

- 1 Ja, men bara för eget bruk
- 2 Ja, en väsentlig del av hushållets inkomst kommer från djurhållningen
- 3 Nej

G4. Var bodde du större delen av ditt liv före 18 års ålder?

- 1 På en bondgård
- 2 På landsbygden, men inte på bondgård
- 3 Ort med färre än 2000 invånare
- 4 Ort med 2000-10 000 invånare
- 5 Ort med 10 001-150 000 invånare
- 6 Stockholm, Göteborg eller Malmö
- 7 Utomlands

G5. När du växte upp, fanns det då hund eller katt i familjen?

- 1 Ja, under hela min uppväxt
- 2 Ja, men bara under delar av min uppväxt
- 3 Nej

G6. Hur många år har du bott på din nuvarande bostadsort?

- 1 0-5 år
- 2 6-10 år
- 3 11-15 år
- 4 mer än 15 år

G7. Hur långt från den plats där du växte upp bor du nu?

- 1 Jag bor kvar där jag växte upp.
- 2 1-10 kilometer
- 3 11-100 kilometer
- 4 101-1000 kilometer
- 5 Mer än 1000 kilometer från min uppväxtplats

G8. Var växte din mamma och pappa upp? Vi vill veta var de tillbringade mesta delen av sina liv före 18 års ålder.

Min mamma växte upp på

- 1 Bondgård
- 2 Landsbygden, men inte på bondgård
- 3 Ort med färre än 2000 invånare
- 4 Ort med 2000-15 000 invånare
- 5 Ort med 15 000-150 000 invånare
- 6 Stockholm, Göteborg eller Malmö
- 7 Utomlands
- 8 Vet inte

Min pappa växte upp på

- 1 Bondgård
- 2 Landsbygden, men inte på bondgård
- 3 Ort med färre än 2000 invånare
- 4 Ort med 2000-15 000 invånare
- 5 Ort med 15 000-150 000 invånare
- 6 Stockholm, Göteborg eller Malmö
- 7 Utomlands
- 8 Vet inte

G9. Har du i dag några släktingar som bor på landsbygden?

- 1 Nej
- 2 Ja —————> Vem eller vilka av dina släktingar bor i dag på landsbygden?
 - 1 Mamma/Pappa
 - 2 Morfar/Mormor eller Farfar/Farmor
 - 3 Syster/Bror
 - 4 Moster/Morbror eller Faster/Farbror
 - 5 Annan släkting

G10. Är du man eller kvinna?

- 1 Man
- 2 Kvinna

G11. Vilket år är du född?

Jag är född 19 _____

G12. Hur många personer består ditt nuvarande hushåll av?

- 1 1 person (jag är ensamstående)
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 eller flera personer

G13. Hur många personer i ditt nuvarande hushåll är 18 år eller yngre?

- 1 0 personer
- 2 1 person
- 3 2 personer
- 4 3 personer
- 5 4 personer eller fler

G14. Vilken utbildning har du?

- 1 Obligatorisk skola (t ex grundskola, folkskola)
- 2 Yrkesutbildning (yrkesskola, fackskola, institut av olika slag)
- 3 Gymnasieutbildning (även realexamen, folkhögskola)
- 4 Universitet eller högskoleutbildning

G15. Ungefär hur stor var den sammanlagda disponibla inkomsten efter skatt inom ditt hushåll under år 2005?

1 ☐ 0 – 39 999 kr	8 ☐ 280 000 – 319 999 kr
2 ☐ 40 000 – 79 999 kr	9 ☐ 320 000 – 359 999 kr
3 ☐ 80 000 – 119 999 kr	10 ☐ 360 000 – 399 999 kr
4 ☐ 120 000 – 159 999 kr	11 ☐ 400 000 – 439 999 kr
5 ☐ 160 000 – 199 999 kr	12 ☐ 440 000 – 479 999 kr
6 ☐ 200 000 – 239 999 kr	13 ☐ 480 000 – 519 999 kr
7 ☐ 240 000 – 279 999 kr	14 ☐ 520 000 kr eller mer

G16. Hur många dagar under det senaste året har du sammanlagt varit borta från arbetet på grund av egen sjukdom (sjukskrivning, vård, behandling eller undersökning)?

- 1 Ingen dag
- 2 1-7 dagar
- 3 8-24 dagar
- 4 25-99 dagar
- 5 100-365 dagar

G17. Hur lång är du?

Cirka _____ cm

G18. Hur mycket väger du?

Cirka _____ kg

G19. Upplever du idag smärtor eller andra kroppsliga besvär?

- 1 Nej
- 2 Ja, måttliga
- 3 Ja, svåra

Tack för din medverkan!

Har du några kommentarer eller synpunkter som du vill ge oss?

Institutionen för skoglig zoekologi
901 83 Umeå
Tel. 090-786 82 18. Fax. 090-786 81 62
e-post: survey@szoek.slu.se

Det här är den första rapporten i en rapportserie (ISSN 1654-8310) från Adaptiv förvaltning av vilt och fisk – ett mångvetenskapligt forskningsprogram som finansieras av Naturvårdsverket. Målet är att öka kunskapen om förvaltning av naturresurser på ett hållbart sätt och göra kunskapen tillgänglig för fler. Rapporter, faktablad och mer information om forskningsprogrammet hittar du på vår hemsida: www.viltochfisk.se

Kontakt:

Cajsa Åkesson, kommunikatör, viltochfisk@slu.se

Kjell Danell, programledare, kjell.danell@vfm.slu.se

www.vilochfisk.se

